

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 19.7.2012
COM(2012) 408 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaaminen – Petostentorjunta –
Vuosikertomus 2011**

{SWD(2012) 227 final}

{SWD(2012) 228 final}

{SWD(2012) 229 final}

{SWD(2012) 230 final}

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaaminen – Petostentorjunta – Vuosikertomus 2011

TIIVISTELMÄ

Komissio esittää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 325 artiklan mukaisesti yhdessä jäsenvaltioiden kanssa tämän vuotta 2011 koskevan vuosikertomuksen EU:n taloudellisten etujen suojaamisesta.

Kertomuksen tarkoituksena on arvioida, missä määrin EU:n varoihin ja EU:n talousarvion tuloihin kohdistuu petosten ja muiden sääntöjenvastaisuuksien vuoksi väärinkäytön riski, ja tarkastella asian korjaamiseksi toteutettavia toimenpiteitä.

EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi viime aikoina toteutetut toimenpiteet

Komissio on vuoden 2011 aikana toteuttanut useita toimenpiteitä parantaakseen lainsäädäntö- ja hallintokehystä, jolla suojataan EU:n taloudellisia etuja. Näihin toimenpiteisiin kuuluvat

- Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) uudistamista koskeva muutettu ehdotus
- komission petostentorjuntastrategia, joka sisältää myös toimintasuunnitelman EU:n itärajalta tapahtuvan salakuljetuksen torjumiseksi
- tiedonanto Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta rikosoikeuden ja hallinnollisten tutkimusten avulla
- tiedonanto korruption torjunnasta EU:ssa
- ehdotukset julkisia hankintoja koskevien sääntöjen uudistamiseksi sekä
- tiedonanto arvonnalisäveron tulevaisuudesta.

EU:n talousarvioon vaikuttavien petosten ja muiden sääntöjenvastaisuuksien vähentyminen

Vuonna 2011 ilmoitettiin kaikkien alojen osalta petoksiksi yhteensä 1 230 sääntöjenvastaisuutta, mikä merkitsee noin 35 prosentin vähennystä vuodesta 2010. Myös tällaisten petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien arvioidut taloudelliset vaikutukset olivat aikaisempaa pienemmät: ne vähenivät 404 miljoonaan euroon eli 37 prosenttia vuodesta 2010. Lisäksi muiden sääntöjenvastaisuuksien määrä väheni noin 17 prosenttia, ja niiden taloudelliset vaikutukset olivat noin 6 prosenttia edellisvuotta pienemmät.

Ilmoitettujen petostapausten ja niihin liittyvien määrien väheneminen oli odotettavissa vuonna 2010 tapahtuneen voimakkaan kasvun jälkeen. Tämä kasvu johtui koheesipolitiikan vuodet 2000–2006 kattavan ohjelmakauden päättämiseen liittyvästä syklisestä vaikutuksesta ja sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän käyttöönotosta johtuneesta ilmoitusten lisääntymisestä. Molempien tekijöiden vaikutus on nyt päättynyt.

Vaikka kokonaistilanne on hyvä ja siinä näkyvät muun muassa sääntöjenvastaisuuksien käsittelemiseksi komissiossa käyttöön otettujen rakenteiden sekä jäsenvaltioiden hallinto- ja valvontajärjestelmiinsä tekemien yleisten parannusten vaikutukset, jäsenvaltiot suhtautuvat petoksista ja muista sääntöjenvastaisuuksista ilmoittamiseen edelleen hyvin eri tavoin. Tietyillä jäsenvaltioilla ilmoitettujen petosten määrä on edelleen hyvin pieni, mikä herättää kysymyksiä näiden jäsenvaltioiden ilmoitusjärjestelmien riittävydestä. Kyseisten jäsenvaltioiden olisi tämän vuoksi ilmoitettava, miten ne mukauttavat valvontajärjestelmiään sellaisten valvonnan kohteina olevien osa-alueiden huomioon ottamiseksi, joilla petosten ja sääntöjenvastaisuuksien riski on suuri.

Petosten uhkaa koskevasta analyysistä käy myös selvästi ilmi se, että tarve torjua petoksia on edelleen erittäin konkreettinen etenkin laskusuhdanteen aikana. Petostentorjunta kuuluu sen vuoksi myös jatkossa komission ensisijaisiin tavoitteisiin.

Petostentorjuntajärjestelmien parantaminen koheesiopolitiikan alalla

Tämän vuoden erityisaiheena ovat suuririskisellä koheesiopolitiikan alalla toteutetut toimenpiteet ja ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet. Tämän erityisaiheen analyysi osoittaa, että varainhoidon valvonta ja riskinhallintajärjestelmä ovat kehittyneet. Parannuksiin sisältyy säännöksiä ja suuntaviivoja, kansallisia ja alueellisia strategioita, riski-indikaattorien käyttöä, hallinnollisia menettelyjä sekä kansallisten viranomaisten yhteistyötä.

Sitä vastoin jäsenvaltioiden toteuttamien hallinnollisten ja rikosoikeudellisten petostentorjuntatutkimusten tuloksellisuuden valvonnassa ei ole edistytty riittävästi. Tämä koskee myös määrien takaisinperintää lopullisilta tuensaajilta koheesiopolitiikan alalla.

Lisäksi tarvitaan parempia petostilastoja, jotta komissio ja jäsenvaltiot voivat keskittää toimenpiteensä aloille, joilla riski on keskimääräistä suurempi.

Takaisinperintämenettelyjen parantaminen

Takaisinperintämenettely on parantunut erityisesti liittymistä valmistelevan rahoituksen ja suorien menojen aloilla. Komissio kehottaa sellaisia jäsenvaltioita ja liittymistä valmistelevia maita, joissa takaisinperintäaste on alhainen, nopeuttamaan menettelyitään, soveltamaan käytettävissä olevia oikeudellisia välineitä ja takeita silloin, kun sääntöjenvastaisuuksia havaitaan, sekä takavarikoimaan varoja tapauksissa, joissa velkoja ei makseta.

1. JOHDANTO

Komissio antaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 325 artiklan 5 kohdan mukaisesti yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosittain selvityksen kyseisen artiklan täytäntöönpanemiseksi toteutetuista toimenpiteistä, ts. toimenpiteistä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi petoksilta ja muulta laittomalta toiminnalta.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa todetaan, että EU ja jäsenvaltiot jakavat vastuun EU:n taloudellisten etujen suojaamisesta ja petosten torjunnasta. Kansalliset viranomaiset hallinnoivat neljää viidesosaa EU:n menoista sekä keräävät perinteiset omat varat¹. Näillä kahdella osa-alueella komissio valvoo toimintaa sekä asettaa vaatimukset ja varmistaa, että niitä on noudatettu. Komission ja jäsenvaltioiden läheinen yhteistyö on olennaisen tärkeää unionin taloudellisten etujen tehokkaaksi suojaamiseksi. Yksi tämän kertomuksen ensisijaisista tavoitteista on sen vuoksi arvioida käytettävissä olevien tietojen perusteella, missä määrin kyseisessä yhteistyössä on onnistuttu ja miten yhteistyötä voitaisiin edelleen parantaa.

Tässä kertomuksessa kuvataan unionin tasolla toteutettuja petostentorjuntatoimenpiteitä. Se sisältää myös tiivistelmän ja arvion jäsenvaltioiden yhdellä tietyllä alalla toteuttamista toimista; tiivistelmä ja arvio perustuvat kyselyyn, jossa keskityttiin tänä vuonna koheesiopolitiikan alalla tehtyihin tarkastuksiin. Sen jälkeen kertomuksessa annetaan uusimmat tiedot jäsenvaltioiden ilmoittamista petoksista ja muista sääntöjenvastaisuuksista sekä määrrien takaisinperintätilanteesta.

Tämän kertomuksen liitteenä on neljä komission yksiköiden valmisteluasiakirjaa².

2. ILMOITETUT PETOKSET JA MUUT SÄÄNTÖJENVASTAISUUDET

EU:n lainsäädännössä edellytetään, että jäsenvaltiot raportoivat neljännesvuosittain komissiolle yhteistyössä toteutettavan hallinnon, liittymistä valmistelevan tuen ja perinteisten omien varojen osa-alueilla toteutettavien sääntöjenvastaisuuksista.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, epäilläänkö ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien olevan petoksia (jolloin kansallisella tasolla on aloitettava hallinnollinen ja/tai oikeudellinen

---

¹ Perinteisiin omiin varoihin kuuluvat pääasiassa tulli- ja maatalousmaksut, mutta myös polkumyynnitullit ja sokerimaksut.

² i) 325 artiklan täytäntöönpano jäsenvaltioissa vuonna 2011 ("Implementation of Article 325 by the Member States in 2011"); ii) Omiin varoihin, luonnonvaroihin, koheesiopolitiikkaan ja liittymistä valmistelevaan tukeen liittyvien vuonna 2011 ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien tilastollinen analyysi ("Statistical evaluation of irregularities reported for 2011 own resources, natural resources, cohesion policy and pre-accession assistance"); iii) EU:n taloudellisten etujen suojaamisesta laadittuun komission kertomukseen perustuvat suositukset ("Recommendations to follow up the Commission report on protection of the EU's financial interests — fight against fraud, 2010"); iv) Vuonna 2011 ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien tilastolliset analyysimenetelmät ("Methodology regarding the statistical evaluation of reported irregularities for 2011").

menettely sen selvittämiseksi, onko sääntöjenvastaisuus tahallinen, esimerkiksi petos³), ja päivitettävä tiedot, kun asiaankuuluva menettely seuraamusten määräämiseksi on päättynyt.

Tässä kertomuksessa sääntöjenvastaisuudet on jaettu kahteen laajaan ryhmään:

Petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet ovat sääntöjenvastaisuuksia, joita epäillään tai jotka on todettu petoksiksi. Näihin kuuluvat myös sellaiset sääntöjenvastaisuudet, joita jäsenvaltiot eivät ole ilmoittaneet petoksiksi mutta joiden voidaan tietojen analyysin perusteella osoittaa sisältävän mahdolliseen petolliseen menettelyyn kuuluvia osatekijöitä⁴.

Muiksi kuin petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet kattavat kaikki muuntyyppiset ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet, joita ei ole todettu petoksiksi.

Sääntöjenvastaisuuksia koskevien ilmoitusten laatu (toisin sanoen niiden kattavuus ja ajantasaisuus) on yleisesti ottaen parantunut. Ilmoittamiseen liittyy edelleen joitakin puutteita ja epä johdonmukaisuuksia, mutta ne koskevat vain pientä osaa tapauksista, eikä niillä siksi ole merkittävää vaikutusta tämän analyysin tarkkuuteen. Petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien ja muiksi kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien välinen ero ei toisistaan poikkeavien kansallisten käytänteiden ja sääntöjen vuoksi välttämättä ole täysin sama kaikissa jäsenvaltioissa.

Euroopan parlamentin kanssa käymiensä keskustelujen ja sen esittämien kehotusten mukaisesti komissio kiinnittää jatkossa aiempaa enemmän huomiota petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien analysointiin.

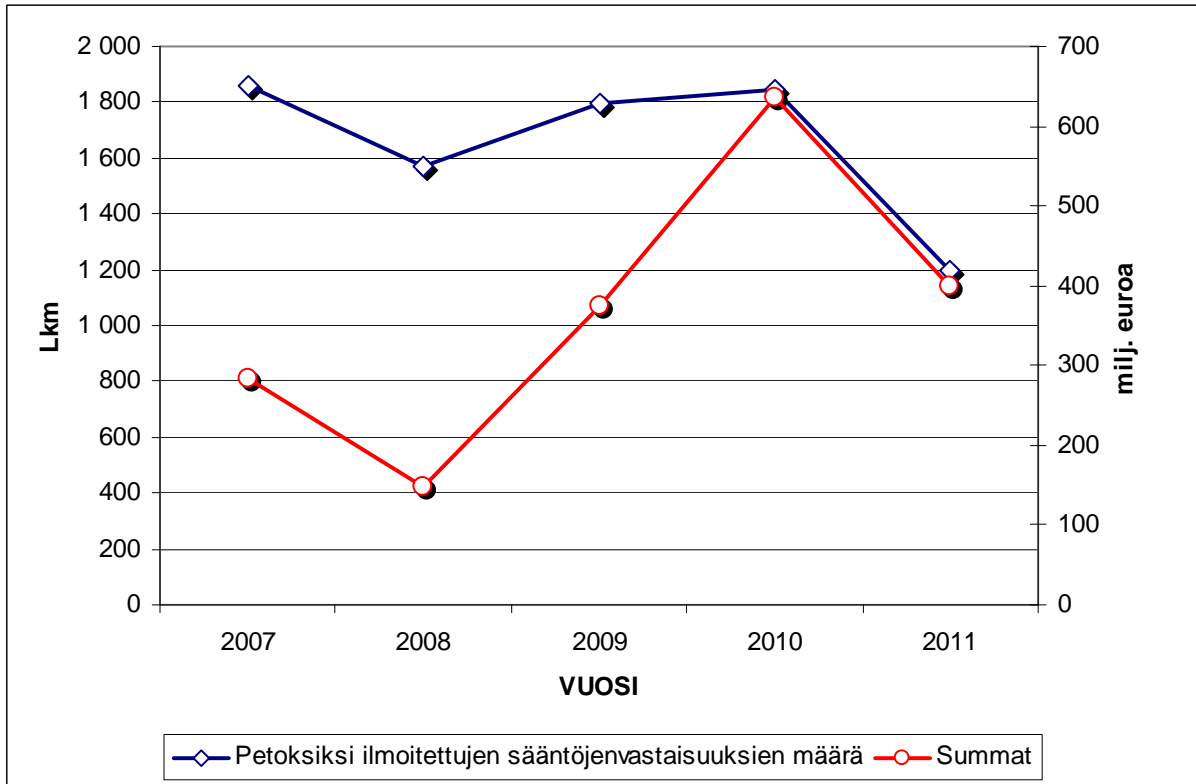
2.1. Analyysi jäsenvaltioiden vuonna 2011 petoksiksi ilmoittamista sääntöjenvastaisuuksista

Vuosina 2007–2011 petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien kaikki alat kattava kokonaismäärä säilyi jokseenkin samana vuoteen 2010 asti (ks. kuvio 1). Vuonna 2011 petoksiksi ilmoitettiin yhteensä 1 230 sääntöjenvastaisuutta (luku sisältää sekä epäillyt että todetut petokset). Määrä oli noin 35 prosenttia pienempi kuin vuonna 2010, kuten taulukosta 1 käy ilmi. Myös näiden petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien arvioidut taloudelliset vaikutukset olivat aikaisempaa pienemmät: ne vähenivät 404 miljoonaan euroon eli 37 prosenttia vuodesta 2010.

Kuvio 1: KAIKKI ALAT: Petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet ja niihin liittyvät määrät vuosina 2007–2011

³ Esimerkiksi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksen yhteydessä esiintyvistä sääntöjenvastaisuuksista ja aiheettomasti maksettujen määrien takaisinperinnästä 14 päivänä joulukuuta 2006 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1848/2006 mukaisesti, EUVL L 355, 15.12.2006, s. 56–62.

⁴ Esimerkiksi sen perusteella, että on käytetty väärää tai väärennettyä asiakirjaa tai että on käynnissä rikostutkinta tai rikosoikeudellinen menettely; kyseisiin sääntöjenvastaisuuksiin kuuluvat siksi myös komission, OLAF mukaan luettuna, havaitsemat sääntöjenvastaisuudet. Petosepäilyn käsitettä ei käytetä perinteisiin omiin varoihin liittyvässä raportoinnissa.

Petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien väheneminen ja niihin liittyvien määrien pieneneminen oli osin odotettavissa vuosina 2009 ja 2010 tapahtuneen kasvun jälkeen. Vähentymisen taustalla ovat pääasiassa seuraavat seikat: vuonna 2008 käyttöön otetusta sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmästä johtuneen ilmoitusten väliaikaisen lisääntymisen päättyminen, hallinto- ja valvontajärjestelmien yleinen parantuminen, etenkin koheesiopolitiikan alalla ohjelmien syklinen luonne, jonka vuoksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä lisääntyi ohjelmakauden 2000–2006 loppua kohden⁵ eli raportointivuosina 2009 ja 2010, ja tätä seurannut ilmoitusten määrän väheneminen kauden 2007–2013 ohjelmien asteittaisen toteutuksen myötä⁶.

Taulukko 1: Petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet — 2011

Ala	Petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä		Petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien arvioitu taloudellinen vaikutus			
	2010	2011	2010		2011	
			(milj. euroa)	% osoitetuista varoista	(milj. euroa)	% osoitetuista varoista

⁵ Koska tarkastukset lisääntyivät ohjelmakauden viimeisinä vuosina.

⁶ Tällä hetkellä kokonaistoteutusaste on alle 40 prosenttia käytettävissä olevista varoista. Tämä merkitsee, että tarkastettavia hankkeita on tällä hetkellä vähemmän kuin edellisen ohjelmakauden viimeisinä vuosina. Tämän vuoksi myös sääntöjenvastaisuuksien määrä on yleensä vähäisempi ja tarkastusten ennaltaehkäisevä vaikutus voimakkaampi.

Maatalous	414	139	69	noin 0,12 %	77	noin 0,14 %
Kalatalous	0	2	0	0 %	0,03	noin 0,005 %
Koheesiopolitiikka	464	276	364	noin 0,74 %	204	noin 0,40 %
Liittymistä valmisteleva rahoitus	101	56	41	noin 2,53 %	12	noin 0,67 %
Suorat menot	21	34	3,6	noin 0,02 %	1,5	noin 0,002 %
Menot yhteensä	1000	507	478	noin 0,34 %	295	noin 0,21 %
Kaikki tulot⁷ (perinteiset omat varat)	883	723	165	(noin 0,79 % kaikista vuodelta 2010 kerätyistä perinteisistä omista varoista (brutto))	109	(noin 0,49 % kaikista vuodelta 2011 kerätyistä perinteisistä omista varoista (brutto))

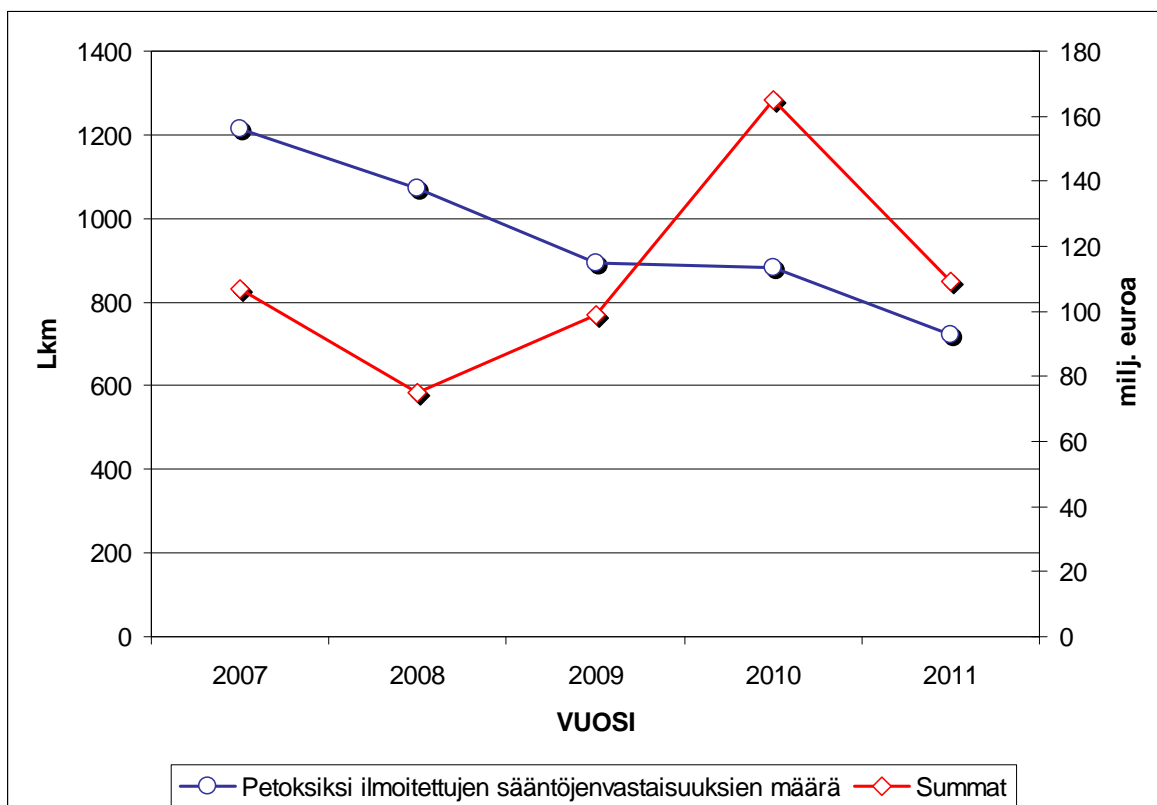
Menojen osalta koheesiopolitiikka on edelleen ala, jolla petoksiksi ilmoitettuja sääntöjenvastaisuuksia oli eniten (54 prosenttia kokonaismäärästä) ja jolla taloudelliset vaikutukset olivat suurimmat (69 prosenttia kokonaismäärästä).

2.1.1. Tulot (perinteiset omat varat)

Vuonna 2011 perinteisten omien varojen alalla sekä OWNRES-tietokantaan petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuustapausten lukumäärä että niihin liittyvät summat ovat pienempiä kuin vuonna 2010.

⁷ Vertailtavuuden varmistamiseksi vuoden 2010 numerotiedot perustuvat kyseisen vuoden kertomuksessa käytettyihin tietoihin. Tiedot sisältävät sekä todetut että arvioidut, petoksiksi ilmoitettuihin sääntöjenvastaisuuksiin liittyvät määrät.

Kuvio 2: Perinteiset omat varat: Petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet ja niihin liittyvät määrät vuosina 2007–2011

Perinteisiin omiin varoihin liittyviä ilmoitettuja petoksia koskevat luvut vaihtelevat merkittävästi jäsenvaltioiden välillä. Kuten edellä mainittiin, tämä johtuu säännösten ja käytänteiden erilaisista tulkinnoista jäsenvaltioissa.

Taloudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna vuotuiset vaihtelut johtuvat yksittäisistä laajoista petostapauksista, joilla on huomattava vaikutus vuosittaisiin lukuihin erityisesti jäsenvaltioissa, joissa kerättyjen perinteisten omien varojen määrät ovat pienempiä. Havaittuja petostapauksia ja muita sääntöjenvastaisuuksia koskeviin lukuihin voivat lisäksi vaikuttaa useat tekijät, kuten kuljetusten ja kaupan muodot sekä se, miten hyvin talouden toimijat noudattavat sääntöjä, ja jäsenvaltion sijainti. Lukuihin vaikuttaa myös se, miten hyvin jäsenvaltioiden tullivalvontastrategioilla on katettu riskejä sisältävä tuonti ja miten hyvin niiden avulla voidaan havaita perinteisiin omiin varoihin liittyvät petokset ja sääntöjenvastaisuudet.

Komissio seuraa tiiviisti jäsenvaltioiden toimia, joita ne ovat toteuttaneet komission tarkastusten aikana tehtyjen havaintojen johdosta⁸.

⁸ Jäsenvaltioiden tullivalvontastrategiaa koskeva kertomus, jossa esitetään yhteenveto vuosina 2009 ja 2010 kaikissa jäsenvaltioissa tehtyjen tarkastusten tuloksista, esiteltiin omia varoja käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle 7. heinäkuuta 2011.

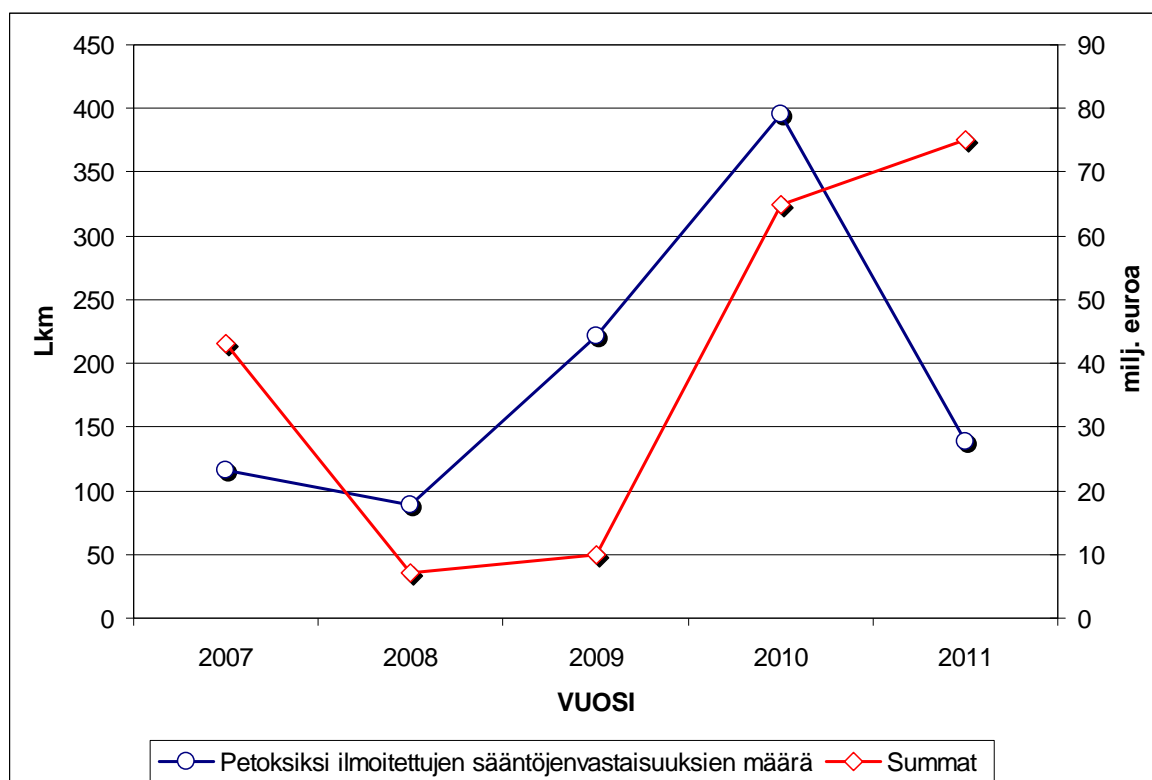
2.1.2. Menot – hallinnointi yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja liittymistä valmisteleva tuki

2.1.2.1. Luonnonvarat (maatalous ja Euroopan kalatalousrahasto)

Maatalouden alalla petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien lukumäärä ja niihin liittyvät määrät suhteessa käytettyihin kokonaismääriin eroavat olennaisesti sekä jäsenvaltioiden välillä että niiden sisällä.

Vuonna 2011 jäsenvaltiot ilmoittivat petoksiksi 139 sääntöjenvastaisuutta. Kaikkien sääntöjenvastaisuuksien kokonaismäärä vuonna 2011 oli 2 395. Petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien lukumäärä väheni tarkasteluvuoteen 2010 verrattuna, kun taas niiden taloudellinen vaikutus kasvoi vuosien 2010 ja 2011 välisenä aikana 69 miljoonasta eurosta 77 miljoonaan euroon (ks. kuvio 2). Tämä kasvu on seurausta kahdesta ilmoitetusta määrältään merkittävästä tapauksesta, joista toisen taloudellinen vaikutus oli 39 miljoonaa euroa ja toisen 26 miljoonaa euroa.

Kuvio 3: Maatalous: Petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet ja niihin liittyvät määrät vuosina 2007–2011

Vuonna 2011 eniten petoksiksi katsottuja sääntöjenvastaisuuksia tällä alalla ilmoitti Bulgaria, jolla tapauksia oli 37, ja toiseksi eniten Romania, jolla tapauksia oli 25. Tietysti runsaasti varoja käyttävät jäsenvaltiot, kuten Ranska, Saksa, Espanja ja Yhdistynyt kuningaskunta, ilmoittavat edelleen hyvin vähän sääntöjenvastaisuuksia petoksiksi. Tämä herättää kysymyksen siitä, johtuuko petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien vähäinen lukumäärä ilmoitusperiaatteiden noudattamatta jättämisestä, jolloin kyse voi myös olla termien

”petosepäily” ja ”todettu petos” tulkinnasta, tai jäsenvaltioissa käytössä olevien valvontajärjestelmien kyvystä havaita petoksia.

Vuoden 2010 kertomuksessa komissio kehotti Espanjaa, Ranskaa, Saksaa ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa selittämään, miksi petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä on vähäinen ja miten ne mukauttavat valvontajärjestelmiään sellaisten valvonnan kohteina olevien osa-alueiden huomioon ottamiseksi, joilla riski on suuri. Komissio ei tähän mennessä ole saanut pyytämäänsä selvityksiä.

Alankomaita, Puolaa ja Suomea kehoitettiin ilmoittamaan johdonmukaisemmin erityisesti niiden henkilöiden henkilötiedot, jotka ovat tehneet sääntöjenvastaisuuksia (petoksia tai muita sääntöjenvastaisuuksia kuin petoksia). Alankomailla ja Puolalla sääntöjen noudattamisaste parani noin 83 prosenttiin ja Suomella lähes 75 prosenttiin. Tämä on tärkeä edistysaskel, mutta parantamisen varaa on yhä. Kaikkien EU:n 27 jäsenvaltion yhteenlaskettu noudattamisaste on noin 93 prosenttia, eli se on parantunut vuodesta 2010 (jolloin se oli 90 prosenttia).

Komissio auttaa jäsenvaltioita, tekee sääntöjenvastaisuuksien hallintajärjestelmään kuuluvan ilmoitusjärjestelmän jatkuvia laaduntarkastuksia ja antaa jäsenvaltioille palautetta ilmoitusten laadusta ja puuttuvista tiedoista.

Euroopan kalatalousrahaston tapauksessa petoksiksi ilmoitettiin kaksi sääntöjenvastaisuutta, joiden taloudelliset vaikutukset olivat yhteensä noin 30 000 euroa.

2.1.2.2. Koheesiopolitiikka

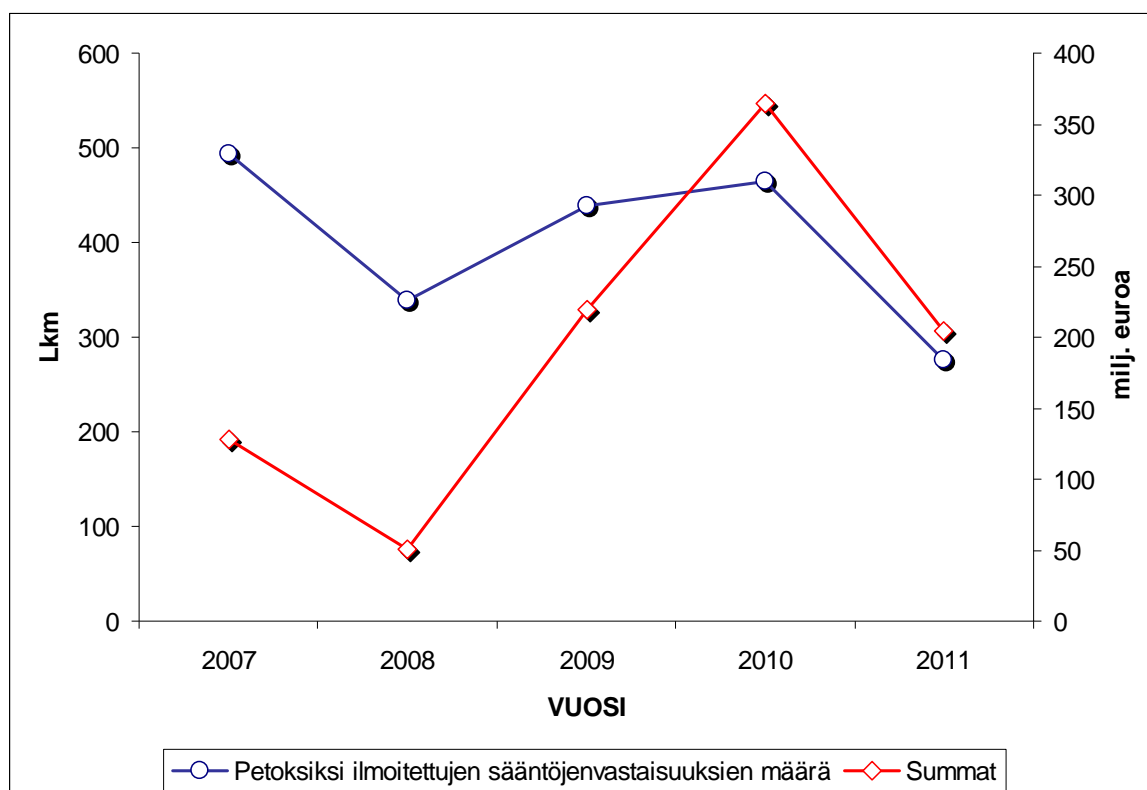
Koheesiopolitiikan alalla (kuvio 3) petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien lukumäärä ja niihin liittyvät määrät vähenivät vuonna 2011 edellisvuoteen verrattuna huomattavasti: lukumäärä väheni 46 prosenttia ja taloudelliset vaikutukset 63 prosenttia.

Kuten muidenkin sääntöjenvastaisuuksien tapauksessa, tällainen merkittävä vähentyminen oli odotettavissa vuonna 2010 tapahtuneen voimakkaan kasvun taustalla olevien syiden vaikutusten lakattua⁹.

---

⁹ Nämä syyt olivat ohjelmakauden 2000–2006 päätyminen ja sääntöjenvastaisuuksien hallintajärjestelmän käyttöön otosta johtunut ilmoitusten määrän lisääntyminen.

Kuvio 4: Koheesipolitiikka: Petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet ja niihin liittyvät määrät vuosina 2007–2011

Analyysi vahvisti edellisinä vuosina ilmenneet suuntaukset: eniten tapauksia (149 tapausta 276:sta) ilmoittivat Puola, Saksa ja Italia, ja eniten petosten toteamiseen ja seuraamusten määräämiseen johtaneita rikosoikeudellisia menettelyjä päätökseen saanut jäsenvaltio on edelleen Saksa.

Kuusi jäsenvaltiota ei ilmoittanut vuonna 2011 yhtään koheesipolitiikkaan liittyvää sääntöjenvastaisuutta. Nämä jäsenvaltiot olivat Alankomaat, Belgia, Kypros, Malta, Ranska ja Tanska. Edelleenkin ei ole selvää, miksi tilanne on tällainen myös suuremmissa jäsenvaltioissa, kuten tässä tapauksessa Ranskassa.

Petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet koskevat useimmiten väärin tai väärennetyjen asiakirjojen käyttöä (perusteena olevia asiakirjoja, ilmoituksia, vakuutuksia tai todistuksia). Tällaiset asiakirjat liittyvät enimmäkseen tukikelvottomien menojen mukaan ottamiseen (mikä paisuttaa hankkeen kustannuksia) tai tilanteeseen, jossa edunsaaja ei ole oikeutettu taloudelliseen tukeen. Kolme tapauksista liittyi korruptioon, ja niiden taloudelliseksi vaikutukseksi arvioitiin 750 000 euroa.

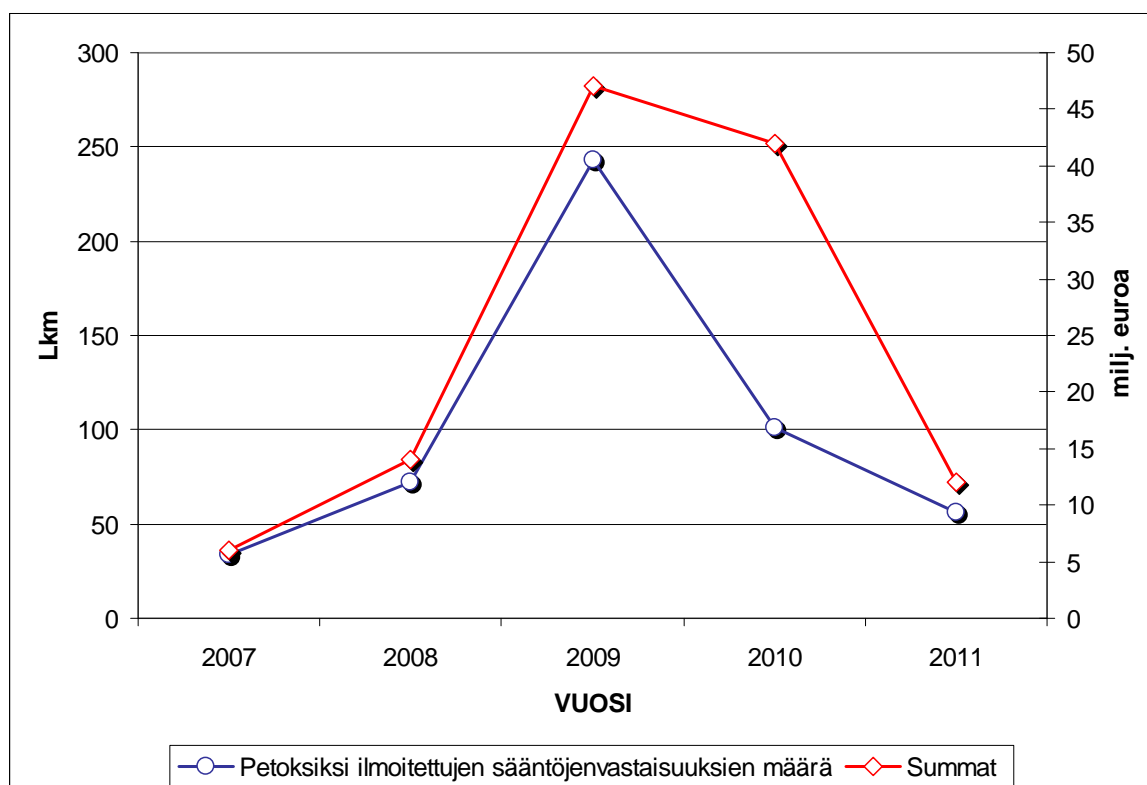
Maatalous- ja koheesipolitiikan aloilla jäsenvaltioita kehoitetaan selittämään, miksi ilmoitettujen petosepäilyjen lukumäärä on pieni ja miten niiden valvontajärjestelmissä on otettu huomioon suuririskiset alat petosten torjunnan ja havaitsemisen parantamiseksi.

2.1.2.3. Liittymistä valmisteleva tuki

Liittymistä valmistelevan tuen alalla petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien lukumäärä ja niihin liittyvien varojen määrä vähenivät vuonna 2011 edelleen merkittävästi, mikä vahvistaa jo vuonna 2010 ilmenneen suuntauksen.

Tämä on looginen seuraus siitä, että EU10- ja EU2-maat lopettavat asteittain osallistumisensa liittymistä valmistelevista kauden 2000–2006 tukiohjelmista rahoitettuihin toimiin.

Kuvio 5: Liittymistä valmisteleva tuki: Petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet ja niihin liittyvät määrät vuosina 2007–2011

Suurin osa liittymistä valmistelevaan tukeen liittyvistä tapauksista (ohjelmakautena 2000–2006) koski aiempien vuosien tapaan Sapard-ohjelmaa (maatalouden ja maaseudun kehittämisen erityinen liittymisohjelma). Eniten tapauksia ilmoitti Puola ja toiseksi eniten Romania.

Liittymistä valmistelevan tukivälineen (ohjelmakausi 2007–2013) osalta petoksiksi ilmoitetut yhdeksän sääntöjenvastaisuutta kattoivat tukivälineen kaikki viisi toiminta-alaa¹⁰. Turkki ilmoitti kaikkiin toiminta-aloihin liittyviä sääntöjenvastaisuuksia. Italiassa todettiin yksi yksinomaan rajat ylittävää yhteistyötä koskeva tapaus osana Adrianmeren rajat ylittävän yhteistyön ohjelmaa. Tällä osa-alueella vain Turkki ilmoittaa sääntöjenvastaisuudet käyttämällä sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmää. Sen sijaan Kroatia ei edelleenkään käytä kyseistä järjestelmää sille tarjotusta koulutuksesta ja tuesta huolimatta.

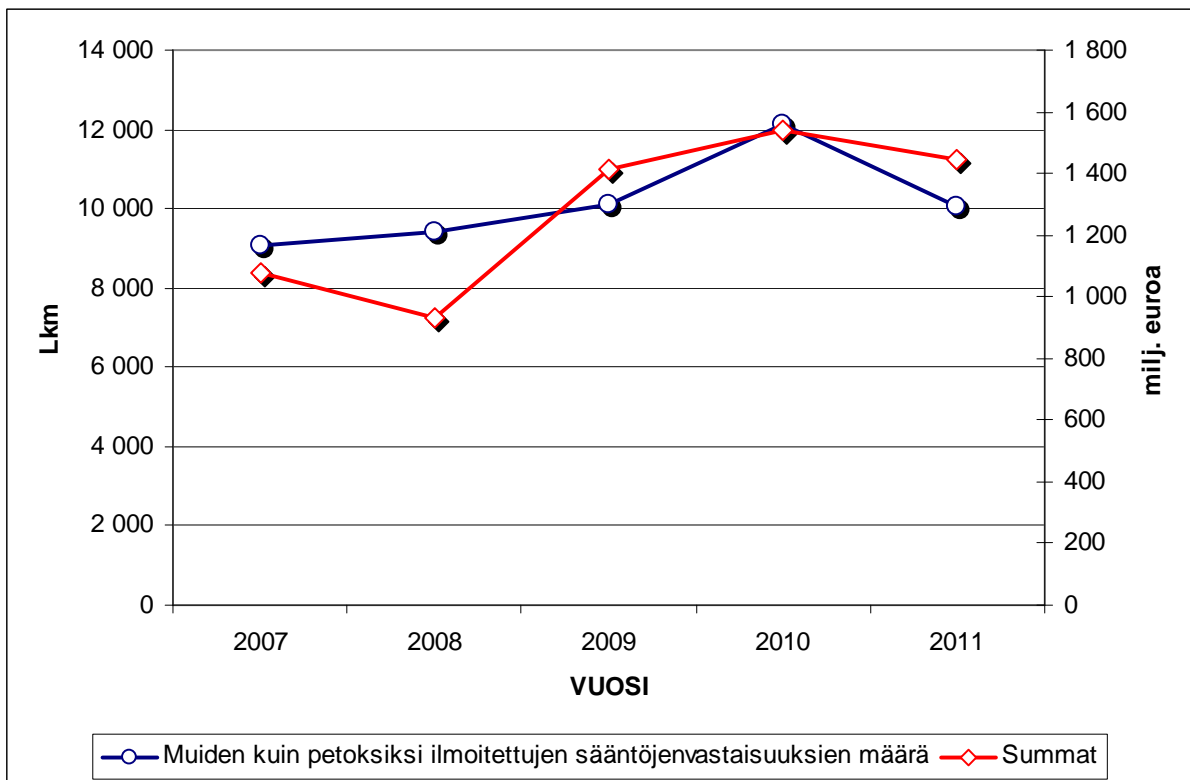
¹⁰ Rajat ylittävä yhteistyö, henkilöstöresurssit, maaseudun kehittäminen, aluekehitys ja tekninen tuki.

Komissio kehottaa Kroatiaa ottamaan sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän käyttöön kaikilta osin ja parantamaan raportointinsa laatua. Komissio kehottaa myös entistä Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa ottamaan käyttöön kyseisen järjestelmän.

2.2. Analyysi jäsenvaltioiden vuonna 2011 muiksi kuin petoksiksi ilmoittamista sääntöjenvastaisuuksista

Muiksi kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien kokonaismäärä kasvoi vuonna 2011 (ks. kuvio 6). Kasvu oli erityisen suurta koheesiopolitiikan ja liittymistä valmistelevan tuen aloilla.

Kuvio 6: Muut kuin petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet ja niihin liittyvät määrät vuosina 2007–2011

Muiksi kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien taloudellinen vaikutus kasvoi tulopuolella hieman vuoteen 2010 verrattuna (ks. taulukko 2).

Taulukko 2: Muiksi kuin petoksiksi ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet — 2011

Ala	Muiksi kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä		Muiksi kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien arvioitu taloudellinen vaikutus			
	2010	2011	2010		2011	
			(milj. euroa)	% osoitetuista	(milj. euroa)	% osoitetuista

				varoista		varoista
Maatalous	1427	2256	62	noin 0,11 %	101	noin 0,18 %
Kalatalous	1	46	0,01	0 %	1,6	noin 0,24 %
Koheesio- politiikka	6598	3604	1186	noin 2,41 %	1015	noin 2,00 %
Liittymistä valmisteleva rahoitus	323	207	42	noin 2,59 %	48	noin 2,63 %
Suorat menot	1000	888	39,5	noin 0,27 %	49,9	noin 0,78 %
Menot yhteensä	9349	7001	1325,51	noin 0,94 %	1215,5	noin 0,86 %
Kaikki tulot¹¹ (perinteiset omat varat)	3861	3973	253	(noin 1,21 % % kaikista vuodelta 2010 kerätyistä perinteisistä omista varoista (brutto))	278	(noin 1,24 % % kaikista vuodelta 2011 kerätyistä perinteisistä omista varoista (brutto))

Perinteisten omien varojen alalla ilmoitettiin vuonna 2011 muiksi kuin petoksiksi 3 973 sääntöjenvastaisuutta, joten sekä tapausten lukumäärä että niihin liittyvien varojen määrä ovat kasvaneet vuodesta 2010.

Jäsenvaltioiden tullivalvontastrategioissa olisi keskityttävä entistä enemmän suuririskiseen tuontiin, jotta voidaan tehostaa perinteisiin omiin varoihin liittyvien sääntöjenvastaisuus- ja petostapausten havaitsemista.

Maatalouden alalla ilmoitettiin vuonna 2011 muiksi kuin petoksiksi 2 256 sääntöjenvastaisuutta, joten sekä tapausten lukumäärä että niihin liittyvien varojen määrä ovat kasvaneet vuodesta 2010. Tapausten lukumäärän kasvu on seurausta menojen kasvusta ja etenkin jäsenvaltioiden ja komission toteuttamista lisätoimenpiteistä sääntöjenvastaisuuksia koskevan ilmoitusmenettelyn parantamiseksi¹².

Muiksi kuin petoksiksi maatalouden alalla ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien taloudelliset vaikutukset lisääntyivät niin ikään vuosien 2010 ja 2011 välisenä aikana 62 miljoonasta eurosta 101 miljoonaan euroon. Erityistä huomiota kiinnitetään varainhoitovuosiin 2004–2006, jotka katsotaan ”päätökseen saatetuiksi”. Tämä tarkoittaa, että valvonta- ja

¹¹ Katso alaviite 7.

¹² Sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän 1848-moduulin käyttäjille tarjottiin koulutusta ja asiakirjoja, kuten tiedotteita (Information Bulletins) ja kysymyksiä ja vastauksia sisältäviä asiakirjoja.

tarkastussuunnitelmat on toteutettu, takaisinperintämenettelyt aloitettu ja sääntöjenvastaisuuksista ilmoitettu.

Kun tarkastellaan koheesiopolitiikkaa ja liittymistä valmistelevaa tukea, voidaan todeta, että samat päätelmät, jotka tuotiin esiin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien tapauksessa, selittävät myös muiksi kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien vähentymisen kyseisillä aloilla (ohjelmien syklinen luonne, sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän käyttöönottoa seuranneen ilmoitusten lisääntymisen päättyminen, koheesiopolitiikan hallinto- ja valvontajärjestelmiin tehdyt parannukset sekä useiden liittymistä valmistelevaa tukea saaneiden maiden tuen asteittainen lakkauttaminen).

Muiksi kuin petoksiksi ilmoitetut koheesiopolitiikan sääntöjenvastaisuudet muodostavat edelleen suurimman osan EU:n talousarvion eri menoluokkiin vaikuttavista muista sääntöjenvastaisuuksista, vaikka koheesiopolitiikan osuus on supistunut edellisvuoteen verrattuna (noin 50 prosenttia kaikista vuonna 2011 ilmoitetuista tapauksista, kun vastaava osuus vuonna 2010 oli 70 prosenttia).

Suurin osa näistä sääntöjenvastaisuuksista liittyy julkisia hankintoja ja menojen tukikelpoisuutta koskevien sääntöjen rikkomiseen. Tämä osoittaa, että hallinto- ja valvontajärjestelmiä voidaan tällä alalla edelleen parantaa.

Jäsenvaltioita kehotetaan jatkamaan toimiaan hallinnointi- ja valvontajärjestelmiensä tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi koheesiopolitiikan alalla.

Sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän käyttöönotto ja menestyksekkäs täytäntöönpano kaikissa jäsenvaltioissa on jatkuvasti parantanut ilmoitusten kokonaislaatua. Hallinnointijärjestelmä otettiin viimeisenä käyttöön Ranskassa (vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä). Tämän vuoksi tilannetta voidaan edelleen parantaa etenkin, kun kansallinen PRESAGE-tietojärjestelmä saadaan yhdistettyä sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmään vuonna 2012.

Komissio kehottaa Ranskaa saattamaan päätökseen sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän täytäntöönpanon koheesiopolitiikan alalla vuoden 2012 loppuun mennessä.

2.3. Analyysi komission suoraan hallinnoimiin menoihin liittyvistä petoksista ja muista sääntöjenvastaisuuksista vuonna 2011

Tässä jaksossa käsitellään komission yksiköiden antamia perintämääräyksiä¹³, jotka liittyvät keskitetysti suoraan hallinnoituihin menoihin¹⁴.

¹³ Varainhoitoasetuksen (neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002) 72 artiklan mukaisesti perinnän hyväksyminen on toimi, jolla toimivaltainen valtuutettu tai edelleenvaltuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä antaa tilinpitäjälle perintämääräyksellä ohjeet periä hänen vahvistamansa saaminen.

¹⁴ Keskitetty suora hallinnointi kattaa kaikki EU:n toimielinten hallinnoimista varoista katettavat menot (esim. toimielinten hallintomenot sekä ohjelmat, kuten Leonardo ja Erasmus, seitsemäs tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelma jne.). Varainhoitoasetuksen 53 artiklan mukaisesti tämä osa talousarviota voidaan toteuttaa keskitetysti, suoraan komission yksiköissä tai siirtämällä toteuttamistehtävät kolmansille maille (hajautettu hallinnointi) tai kansainvälisille järjestöille (yhteistyössä tapahtuva hallinnointi).

Komission suoriteperusteisen kirjanpitojärjestelmän (ABAC) mukaan varainhoitovuonna 2011 annettiin yhteensä 3 389 perintämääräystä, joiden kokonaismäärä oli 225 miljoonaa euroa. Näistä perintämääräyksistä 922 koski sellaisia sääntöjenvastaisuuksia, joita ei ollut ilmoitettu petoksiksi, ja 24 petoksiksi ilmoitettuja sääntöjenvastaisuuksia. Perintämääräysten analyysin perusteella perintämääräyksistä 10 katsottiin vielä petoksia koskeviksi. Näiden yhteensä 34:n petokseksi katsotun sääntöjenvastaisuuden taloudelliset vaikutukset ovat 1,5 miljoonaa euroa. Kyseisenä varainhoitovuonna sidottuun, keskitetysti suoraan hallinnoitujen määrärahojen kokonaismäärään suhteutettuna petosten ja sääntöjenvastaisuuksien määrä on siis hyvin pieni.

3. TAKAISINPERINTÄ

Tässä jaksossa esitetyt takaisinperintää koskevat tiedot perustuvat menoluokkien osalta tietoihin, jotka on julkaistu Euroopan unionin tilinpäätöksessä¹⁵. Ne eroavat siksi laajuudeltaan ja sisällöltään aikaisempina vuosina esitetyistä menopuolen tiedoista¹⁶.

Taulukko 3: Takaisinperintäaste toimintaloikoittain vuosina 2010–2011

TOIMINTALOHKO	TAUSTA	TAKAISINPERINTÄASTE	
		2010	2011
Perinteiset omat varat	Kaikkia vuosia (1989–2011) koskeva takaisinperintäaste on 50 prosenttia.	46 %	52 %
Maatalous ja maaseudun kehittäminen ¹⁷	Tällä rivillä esitetyt luvut viittaavat komission tekemien rahoitusoikaisujen täytäntöönpanoasteeseen ¹⁸ .	85 %	77 %
Koheesiopolitiikka	Tällä rivillä esitetyt luvut viittaavat sellaisten komission tekemien rahoitusoikaisujen täytäntöönpanoon, joiden tarkoituksena on varmistaa, että sovellettavien sääntöjen ja säännösten vastaiset menoerät jätetään unionin	69 %	93 %

¹⁵ Erityisesti tietoihin, jotka on esitetty rahoitusoikaisuja ja takaisinperittyjä määriä koskevassa liitetiedossa nro 6. Takaisinperintäaste lasketaan kyseisenä varainhoitovuonna tehtyjen rahoitusoikaisujen ja annettujen perintämääräysten sekä tosiasiaassa täytäntöönpanujen rahoitusoikaisujen ja perintämääräysten suhteena.

¹⁶ Edellisvuosina esitetyt tiedot perustuivat pääosin jäsenvaltioiden antamiin sääntöjenvastaisuusilmoituksiin. Nämä tiedot on esitetty komission yksiköiden vuonna 2011 ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien tilastollisesta analyysistä laatimassa valmisteluasiakirjassa ”Statistical Evaluation of Irregularities reported in 2011”. Jotta tietoja voitaisiin verrata edellisvuosien tietoihin kullakin toimintaloikolla, vuoden 2010 takaisinperintäaste on laskettu kunkin toimintaloikon osalta uudelleen taulukossa 3.

¹⁷ Tämä toimintaloikko sisältää myös joitakin liittymistä valmistelevaan tukeen kuuluvia maaseudun kehittämiseen liittyviä välineitä.

¹⁸ Määrät, joita ei makseta takaisin samana vuonna, maksetaan takaisin seuraavana vuonna.

	rahoituksen ulkopuolelle. Rahoitusoikaisuja voidaan käyttää myös, kun todetaan vakavia puutteita jäsenvaltioiden hallinto- ja valvontajärjestelmissä. Aiheettomasti maksettuja määriä koskevien perintämääräysten antaminen on vain yksi niistä keinoista, joiden avulla komissio voi toteuttaa rahoitusoikaisun.		
Muut hallinnointitavat ¹⁹	Tällä rivillä on ilmoitettu tiedot sellaisten määrien takaisinperinnästä, jotka on komission, OLAFin, jäsenvaltioiden tai Euroopan tilintarkastustuomioistuimen havaitsemien virheiden tai sääntöjenvastaisuuksien vuoksi maksettu aiheettomasti muista kuin yhteistyössä hallinnoitavista määrärahoista.	92 %	92 %

3.1. Tulot (perinteiset omat varat)

Jäsenvaltiot ovat velvollisia perimään aiheettomasti keräämättä jätetyt perinteiset omat varat ja kirjaamaan ne OWNRES-tietokantaan. Vuonna 2011 todetuista sääntöjenvastaisuuksista johtuva perittävä määrä on 321 miljoonaa euroa (noin 1,43 prosenttia vuonna 2011 kerättyjen perinteisten omien varojen kokonaismäärästä). Jäsenvaltiot ovat jo perineet 166 miljoonaa euroa vuonna 2011 todettujen tapausten osalta, jolloin vuoden 2011 takaisinperintäaste on 52 prosenttia. Lisäksi jäsenvaltiot jatkoivat edellisiltä vuosilta peräisin olevia tapauksia koskevia takaisinperintätoimiaan. Vuonna 2011 kaikki 27 jäsenvaltiota perivät takaisin yhteensä noin 305 miljoonaa euroa vuosina 1989–2011 havaittujen tapausten osalta.

Jäsenvaltioiden perintätoimia perinteisten omien varojen alalla valvotaan perinteisiin omiin varoihin kohdistuvilla tarkastuksilla sekä menettelyllä, jonka mukaan komissiolle on ilmoitettava kaikki sellaiset 50 000 euroa ylittävät määrät, joiden perimisen jäsenvaltio katsoo olevan mahdotonta. Jäsenvaltioiden katsotaan olevan taloudellisesti vastuussa perinteisten omien varojen perimättä jättämisestä, jos niiden takaisinperintätoimissa havaitaan puutteita.

Yli 98 prosenttia kaikista todetuista perinteisistä omista varoista kerätään ilman ongelmia.

3.2. Jäsenvaltioiden hallinnoimat menot

3.2.1. Luonnonvarat (maatalous ja Euroopan kalatalousrahasto)

Maatalouden alalla tehtiin sääntöjenmukaisuuden tarkastusmenettelyn yhteydessä tarkastuskäyntejä, joiden seurauksena komissio teki rahoitusoikaisuja yhteensä 1 068

¹⁹ Muut hallinnointitavat kattavat suoraan hallinnoitavan osan EU:n talousarviosta. Tähän toimintalohkoon kuuluvat liittymistä valmisteleva tuki (maaseudun kehittämistä lukuun ottamatta), johon liittyviä ilmoitettuja sääntöjenvastaisuuksia analysoidaan kohdassa 2.1.2.3, sekä komission antamat perintämääräykset, joita analysoidaan kohdassa 2.2.

miljoonan euron arvosta. Näistä oikaisuisista pantiin täytäntöön 822 miljoonaa euroa (77 prosenttia).

Lisäksi jäsenvaltiot perivät varainhoitovuonna 2011 takaisin Euroopan maatalouden tukirahaston varoja tuensaajilta yhteensä 173 miljoonaa euroa. Varainhoitovuoden 2011 loppuun mennessä jäsenvaltiot olivat siten perineet jo 44 prosenttia²⁰ Euroopan maatalouden tukirahastoon liittyvistä veloista vuodelta 2007 ja sen jälkeisiltä vuosilta. Tarkastamis- ja hyväksymismekanismi (asetuksella (EY) N:o 1290/2005²¹ käyttöön otettu ”50/50 prosentin sääntö”) antaa jäsenvaltioille vahvan kannustimen periä aiheettomasti maksetut määrät takaisin edunsaajilta mahdollisimman pian.

Kansallisilla viranomaisilla oli kuitenkin varainhoitovuoden 2011 lopussa perimättä tuensaajilta yhteensä 1,2 miljardia euroa Euroopan maatalouden tukirahaston varoja. EU:n talousarvioon maksamatta oleva määrä on kuitenkin pienempi, koska jäsenvaltiot ovat jo vuodesta 2006 alkaen maksaneet EU:n talousarvioon suuria takaisinperimättä olleita summia (0,45 miljardia euroa) 50/50 prosentin säännön mukaisesti.

Vuosina 2008–2011 komissio tarkasti uuden tarkastamis- ja hyväksymismekanismiin kansallisiin viranomaisiin kohdistuneiden tarkastuskäyntien aikana. Kyseiset viranomaiset vastasivat 18 maksajavirastosta 13 jäsenvaltiossa, ja niiden perittävänä oli 90 prosenttia kaikista saatavista varainhoitovuoden 2011 lopussa.

3.2.2. Koheesiopolitiikka

Koheesiopolitiikan alalla komissio pani vuonna 2011 täytäntöön tekemistään 673 miljoonan euron rahoitusoikaisuisista yhteensä 624 miljoonaa euroa (93 prosenttia).

Rahoitusoikaisujen kumulatiivinen täytäntöönpanoaste (joka kattaa kaikki vuodet vuoteen 2011 asti) nousi 72 prosenttiin, ja täytäntöönpanematta oleva määrä oli 2,5 miljardia euroa.

Jäsenvaltiot ovat päävastuussa siitä, että aiheettomasti maksetut määrät peritään tuensaajilta takaisin tarvittaessa viivästyskorkeineen. Jäsenvaltioiden takaisinperimiä määriä ei käsitellä tässä kertomuksessa, jossa esitetään vain komission tekemät rahoitusoikaisut.

Jäsenvaltioilla on kauden 2007–2013 osalta velvollisuus toimittaa komissiolle tiedot määristä, jotka on poistettu yhteisrahoituksen piiristä ennen kansallisen perintäprosessin päättymistä, ja määristä, jotka on todellisuudessa peritty takaisin tuensaajilta kansallisella tasolla. Nämä tiedot (jotka kattavat osan takaisinperittäviä määriä ja rahoitusoikaisuja koskevista kokonaissummista) on esitetty vuonna 2011 ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien tilastollista analyysiä koskevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa (”Statistical Evaluation of Irregularities reported in 2011”).

---

²⁰ Prosenttiosuus koskee ainoastaan takaisinperittyjä määriä.

²¹ Jos jäsenvaltio ei peri tuensaajilta takaisin aiheettomasti maksettua määrää neljän vuoden kuluessa ensimmäisen asteen hallinnollisen tai oikeudellisen päätöksen tekemisestä (tai kahdeksan vuoden kuluessa, jos takaisinperintää käsitellään kansallisessa tuomioistuimessa), kyseinen jäsenvaltio maksaa talousarviostaan 50 prosenttia perimättä olevasta määrästä Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tilien vuotuisen tarkastamisen ja hyväksymisen yhteydessä.

3.2.3. Muut hallinnointitavat

Kun on kyse EU:n talousarvion siitä osasta, johon sovelletaan suoraa hallinnointia, sovellettavien sääntöjen ja säännösten vastaisista menoista joko annetaan komission laatima perintämääräys tai ne vähennetään seuraavista menoilmoituksista²².

Yhteistyössä toteutettavan hallinnoinnin piiriin kuulumattomaan talousarvion osaan liittyvät vahvistetut perintämääräykset olivat yhteensä 377 miljoonaa euroa. Tästä summasta 346 miljoonaa euroa on peritty takaisin (92 prosenttia).

3.2.3.1. Liittymistä valmisteleva tuki

Liittymistä valmistelevan tuen alalla tuensaajavaltiot ovat päävastuussa siitä, että aiheettomasti maksetut määrät peritään tuensaajilta takaisin tarvittaessa viivästyskorkoineen. Tässä kertomuksessa esitetyt tiedot perustuvat tuensaajamaiden ilmoittamiin petosepäilyihin ja sääntöjenvastaisuuksiin.

Takaisinperintäaste on vuonna 2011 ilmoitettujen tapausten osalta parantunut edellisvuosista merkittävästi, ja takaisinperitty määrä on yhteensä lähes 26 miljoonaa euroa (46 prosenttia).

Takaisinperintä on parantunut myös kumulatiivisesti tarkasteltuna (jolloin otetaan huomioon kaikki ilmoitetut määrät, aikaisemmat vuodet mukaan luettuina): takaisinperitty kokonaismäärä oli yli 100 miljoonaa euroa ja takaisinperintäaste yli 60 prosenttia.

Nämä myönteiset tulokset ovat suoraan yhteydessä liittymistä valmistelevien tukiohjelmien päättymiseen.

3.2.3.2. Komission hallinnoimat menot

Vuonna 2011 annettujen perintämääräysten (sekä petoksiksi että muiksi sääntöjenvastaisuuksiksi ilmoitetut tapaukset) osalta määrät perittiin takaisin joko kokonaan tai osittain lähes kaikissa 922 sääntöjenvastaisuustapauksessa. Petoksiksi ilmoitettuihin sääntöjenvastaisuuksiin liittyvien perintämääräysten osalta takaisinperintäaste on 50 prosenttia ja muihin sääntöjenvastaisuuksiin liittyvien perintämääräysten osalta 64 prosenttia.

4. EU:N PETOSTENTORJUNTAPOLITIikka

4.1. Komission vuonna 2011 käynnistämät petostentorjuntatoimenpiteet

4.1.1. OLAFin uudistamista koskeva ehdotus

Perusasetusta, jossa määritellään OLAFin tärkeimmät hallinnollisten tutkimusten tekemiseen liittyvät tehtävät ja vastualueet²³, tarkistetaan parhaillaan. Komissio esitti vuoden 2010 aikana käydyn pohdintaprosessin tuloksena maaliskuussa 2011 lainsäätäjille eli Euroopan parlamentille ja Euroopan unionin neuvostolle muutetun ehdotuksen OLAFin työtä ohjaavan lainsäädäntökehityksen parantamiseksi.

²² Jos tuensaaja tekee vähennyksen itse menoilmoituksessaan, tietoja ei voida kirjata komission kirjanpitojärjestelmään.

²³ Asetus (EY) N:o 1073/1999.

Muutetun ehdotuksen tarkoituksena on tehostaa OLAFin tutkimuksia ja samalla selventää tutkimusten kohteena olevien henkilöiden prosessuaalisia oikeuksia.

Ehdotusta on analysoitu neuvostossa työryhmätasolla, ja sitä on kesäkuussa 2012 tutkittu Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission kesken pidetyssä epävirallisessa kolmikantakokouksessa.

4.1.2. Komission petostentorjuntastrategia

Kehittääkseen edelleen petosten ehkäisemistä ja havaitsemista EU:n tasolla komissio antoi kesäkuussa 2011 tiedonannon komission petostentorjuntastrategiasta²⁴. Strategia on suunnattu lähinnä EU:n varoja hallinnoiville komission yksiköille, ja siinä asetetaan seuraavat painopisteet:

- Uuteen monivuotiseen rahoituskehykseen kuuluvia rahoitusohjelmia koskeviin komission ehdotuksiin sisällytetään asianmukaiset petostentorjuntasäännökset.
- Komission yksiköiden tasolla laaditaan ja toteutetaan petostentorjuntastrategioita OLAFin avustuksella.
- Julkisia hankintoja koskevia direktiivejä tarkistetaan niin, että vaatimuksia yksinkertaistetaan ja hankintoihin liittyvien petosten riskiä vähennetään jäsenvaltioissa.

Vuonna 2011 ja vuoden 2012 alussa on edistytty seuraavissa toimenpiteissä: petostentorjuntaa koskevien säännösten ottaminen rahoitusohjelmiin, petostentorjuntaverkoston perustaminen ja kaikkien komission yksiköiden käytettävissä olevan petostentorjuntasivuston luominen. Strategia on tarkoitus toteuttaa vuoteen 2014 mennessä.

4.1.3. Komission toimintasuunnitelma savukkeiden ja alkoholin salakuljetuksen torjumiseksi EU:n itärajalla

Raskaasti verotettavien tavaroiden, etupäässä savukkeiden ja alkoholin, salakuljetus aiheuttaa huomattavia tulonmenetyksiä EU:n ja sen jäsenvaltioiden talousarvioihin. EU:ssa tapahtuvasta savukkeiden salakuljetuksesta johtuvan välittömän tullitulojen menetyksen arvioidaan olevan yli 10 miljardia euroa vuodessa. Komissio on pyrkinyt puuttumaan tähän ongelmaan antamalla kesäkuussa 2011 toimintasuunnitelman²⁵, jolla on tarkoitus tehostaa savukkeiden ja alkoholin salakuljetuksen torjuntaa EU:n itärajalla.

Toimintasuunnitelmassa analysoidaan nykyisiä aloitteita ja ongelmia ja ehdotetaan kohdennettuja toimia, jotka on tarkoitus toteuttaa jäsenvaltioiden sekä Venäjän ja itäisten kumppanuusmaiden (Armenia, Azerbaidžan, Georgia, Moldova, Valko-Venäjä ja Ukraina) avustuksella vuoteen 2014 mennessä. Näihin toimiin kuuluvat täytäntöönpanovalmiuksien kehittämisen tukeminen ja teknisen avun ja koulutuksen antaminen, ennaltaehkäisyn tehostaminen, tiedottaminen sekä alueen toimivaltaisten yksiköiden operatiivisen yhteistyön lisääminen, mukaan luettuna tiedustelutietojen vaihto, ja kansainvälisen yhteistyön tiivistäminen.

---

²⁴ KOM(2011) 376 lopullinen.

²⁵ SEC(2011) 791.

Osa näistä toimenpiteistä on jo toteutettu. Esimerkkeinä jo toteutetuista toimenpiteistä voidaan mainita seuraavat: Romaniassa kesäkuun lopussa 2011 järjestetty tupakan salakuljetusta käsitellyt alueellinen operatiivinen konferenssi, OLAFin yhteyshenkilön lähettäminen EU:n Kiovan-edustustoon Ukrainan toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön tiivistämiseksi sekä yhteinen tullioperaatio, jonka kohteena olivat ensimmäistä kertaa EU:n itärajan kautta rautateitse kuljetettavat tupakkatuotteet ja synteettisten huumausaineiden lähtöaineet (ks. tämän kertomuksen kohta 4.2.5.3).

Toimintasuunnitelman tavoitteiden saavuttaminen oli yksi vuoden 2011 tärkeimmistä painopisteistä, ja se kuuluu keskeisiin tavoitteisiin myös vuonna 2012.

4.1.4. Komission toimenpiteet Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi rikosoikeuden ja hallinnollisten tutkimusten avulla

Jäsenvaltiot soveltavat EU:n varojen suojaamisessa kansallisia sääntöjään. Tämän vuoksi se, missä määrin EU:n varoihin liittyvistä rikoksista annetaan tuomioita, vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioittain (14 prosentista 80 prosenttiin). Toisaalta jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöä on yhdenmukaistettu vain vähäisessä määrin²⁶, oikeudellinen yhteistyö ei ole riittävän tehokasta, ja syytetoimet rajataan usein kotimaisiin tapauksiin, jolloin eurooppalainen ulottuvuus jää huomiotta.

EU:n varojen rikollista väärinkäyttöä estävä pelotevaikutus ei kaiken kaikkiaan ole riittävä. Komissio on siksi ilmoittanut aikovansa vahvistaa EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi annettua lainsäädäntöä useilla aloilla²⁷. Tähän kuuluu

- merkittävimpien EU:n taloudellisiin etuihin vaikuttavien rikosten (kuten petosten) sekä muiden alan kannalta merkityksellisten rikosten (kuten kavallusten) määrittely
- menettelypuitteet tilanteita varten, joissa tarvitaan toimia yhteistyön ja tietojenvaihdon parantamiseksi kaikkien toimivaltaisten viranomaisten kesken
- institutionaalinen kehys EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvien rikoksien tutkimiseksi ja niiden tekijöiden syytteeseen asettamiseksi ja tuomitsemiseksi. Tähän kuuluu nykyisten elinten – Eurojustin ja OLAFin – vahvistaminen ja Euroopan syyttäjänviraston perustaminen.

Ensimmäisen kohdan osalta komissio esitti säädösehdotuksen 11. heinäkuuta 2012²⁸. Muiden kohtien osalta komissio tarkastelee parhaillaan eri vaihtoehtoja säädösehdotuksiksi.

Lisäksi komissio pitää tarpeellisena vahvistaa euroseteleiden ja -kolikkojen suojaamista rikosoikeudellisin seuraamuksin komission työohjelman mukaisesti. Tähän saattaa liittyä kaikkien jäsenvaltioiden valtuuttaminen käyttämään samoja tutkintatekniikoita ja asettamaan vähimmäisseuraamukset. Komissio valmistele parhaillaan asiaa koskevaa säädösehdotusta.

---

²⁶ Toinen kertomus Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta tehdyn yleissopimuksen täytäntöönpanosta (COM(2008) 77).

²⁷ Komission tiedonanto Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta rikosoikeuden ja hallinnollisten tutkimusten avulla – Kokonaisvaltainen politiikka veronmaksajien rahojen suojaamiseksi, KOM(2011) 293, 26.5.2011, ja tiedonantoon liittyvä komission yksiköiden valmisteluasiakirja, SEC(2011) 621.

²⁸ COM(2012) 363 final.

4.1.5. Monivuotinen rahoituskehys 2014–2020 – Herkules III- ja Perikles 2020 -ohjelmat

Petosten torjunnan ja ehkäisyn tehostamiseksi komissio antoi joulukuussa 2011 seuraavat kaksi ehdotusta rahoitusohjelmiksi: Herkules III²⁹ ja Perikles 2020³⁰. Molemmat ehdotukset tehtiin uuden, vuodet 2014–2020 kattavan monivuotisen rahoituskehysten yhteydessä, ja ne ovat jatkoa nykyisille, vuoden 2013 lopussa päättyville ohjelmille.

Herkules III on erityisesti petosten, korruption ja muun EU:n taloudellisiin etuihin vaikuttavan laittoman toiminnan torjuntaan tarkoitettu rahoitusohjelma. Se mahdollistaa kansallisten lainvalvontaviranomaisten käyttöön tulevien erikoislaitteistojen ja -tietokantojen hankinnan ja petostentorjunnan asiantuntijoiden koulutuksen. Seitsenvuotiselle ohjelmakaudelle esitetään yhteensä 110 miljoonan euron talousarviota.

Herkules III -ehdotukseen lisätyt uudet osatekijät koskevat nykyisen ohjelman tavoitteiden järjeistämistä ja täytäntöönpanon yksinkertaistamista. Jäsenvaltioille annettavan teknisen tuen osalta ehdotuksessa esitetään useiden sidosryhmien pyytämää yhteisrahoitusosuuden lisäämistä 50 prosentista 80 prosenttiin, jotta ohjelmista voisivat hyötyä myös ne jäsenvaltiot, joiden yhteisrahoituskapasiteetti on vähäisempi.

Perikles-ohjelma tarjoaa koulutusta ja tukea euroseteleiden ja -kolikoiden suojaamiseksi petoksilta ja väärennöksiltä. Ohjelmasta tuetaan monialaisten ja monikansallisten työpajojen, kokousten ja seminaarien järjestämistä sekä kansallisten viranomaisten kohdistettua sijoittamista ja henkilöstövaihtoa EU:ssa ja maailmanlaajuisesti. Ohjelma tarjoaa lisäksi teknistä, tieteellistä ja operatiivista apua.

Myös Perikles 2020 -ehdotus sisältää uusia osatekijöitä, kuten mahdollisuuden hankkia asiaankuuluvaa laitteistoa ja lisätä yhteisrahoituksen osuutta (poikkeustapauksissa jopa 90 prosenttiin). Seitsenvuotiselle ohjelmakaudelle esitetään yhteensä 7,7 miljoonan euron talousarviota.

Molempia ehdotuksia on tarkoitus käsitellä Euroopan parlamentissa ja neuvostossa vuonna 2012.

4.1.6. OLAFin uusi organisaatio ja tutkimusmenettelyt

OLAF käynnisti maaliskuussa 2011 sisäisen arvioinnin, jonka tarkoituksena on etenkin OLAFin organisaatorakenteen ja sen tutkimusmenettelyjen parantaminen.

Arviointiin pohjautuva OLAFin uusi organisaatiokaavio tuli voimaan 1. helmikuuta 2012. Uusi rakenne vähensi yleiskustannuksia ja hallinnollista työmäärää, lisäsi tutkimustehtävissä toimivan henkilöstön määrää 30 prosenttia ja vahvisti OLAFin roolia yleisestä petostentorjuntapolitiikasta vastaavana komission yksikkönä. Tutkimusmenettelyjä yksinkertaistettiin ja tutkimuspolitiikalle vahvistettiin uudet painopisteet.

---

²⁹ KOM(2011) 914 lopullinen.

³⁰ KOM(2011) 913 lopullinen.

4.2. Muut petostentorjunnan kannalta merkitykselliset komission poliittiset aloitteet vuonna 2011

4.2.1. Komission tiedonanto korruption torjumisesta EU:ssa

Korruption torjuntaa koskevan lainsäädännön täytäntöönpano on EU:n jäsenvaltioissa vaihtelevaa ja kaiken kaikkiaan epätydyttävää. Tämän vuoksi komissio esitteli kesäkuussa 2011 seuraavia vuosia koskevan EU:n yleisen korruptiontorjuntapolitiikan³¹. Komission mukaan korruption torjuntaa olisi tehostettava useilla politiikan osa-alueilla. Se esittää tätä varten useita toimenpiteitä, joihin kuuluvat muun muassa tiiviimpi yhteistyö, rikollisten varojen menetetyksi tuomitsemista koskevien EU:n sääntöjen uudistaminen, julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön tarkistaminen, rikostilastoinnin parantaminen ja ehdollisuusperiaatteen soveltamisen lisääminen yhteistyö- ja kehityspolitiikassa.

Komissio laatii joka toinen vuosi (vuodesta 2013 lähtien) EU:n korruptiontorjuntakertomuksen. Kertomuksen tavoitteena on tehostaa korruption vastaisia toimenpiteitä, vahvistaa jäsenvaltioiden välistä luottamusta, tunnistaa EU:n kehityssuuntauksia, helpottaa parhaiden toimintatapojen vaihtoa ja valmistella EU:n tulevia poliittisia aloitteita.

4.2.2. Julkisia hankintoja koskevien sääntöjen uudistaminen

Komissio antoi 20. joulukuuta 2011 julkisen kuulemisen tulosten pohjalta ehdotukset³² julkisia hankintoja koskevien direktiivien uudistamiseksi. Ehdotusten tavoitteena on varmistaa, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön tehokkaat mekanismit sopimattomien kaupallisten menettelyjen ehkäisemiseksi ja avoimuuden parantamiseksi. Komissio katsoo, että kyseisiä toimenpiteitä tarvitaan paitsi tarjoajien välisen terveen kilpailun vuoksi myös varmistamaan, että viranomaiset käyttävät veronmaksajien rahoja tehokkaasti.

Samanaikaisesti komissio ehdotti käyttöoikeussopimusten myöntämiseen sovellettavia avoimuuteen liittyviä yleisiä toimenpiteitä ja menettelyvaatimuksia³³ sellaisten ehdokkaiden poissulkemiseksi, jotka on tuomittu korruptiosta, rahanpesusta tai petoksista, sekä toimenpiteitä eturistiriitojen ehkäisemiseksi.

4.2.3. Koheesiopolitiikka

Vuoden 2013 jälkeisen kauden koheesiopolitiikan osalta komissio katsoo, että petostentorjuntaan liittyviä näkökohtia on edelleen vahvistettava. Tämä tavoite voidaan saavuttaa ottamalla käyttöön kansallisen hyväksynnän järjestelmä, hallinnollinen vahvistuslausuma sekä varmuutta lisäävä tilien vuotuinen tarkastamis- ja hyväksymismenettely. Erityisesti ohjelmien varainhoidon ja valvonnan osalta komissio on

---

³¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle korruption torjumisesta EU:ssa, 6.6.2011, COM(2011) 308 final.

³² Ehdotus direktiiviksi julkisista hankinnoista, KOM(2011) 896 lopullinen – 2011/0438 (COD), ja ehdotus direktiiviksi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista, KOM(2011) 895 lopullinen – 2011/0439 (COD): http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/modernising_rules/reform_proposals_en.htm.

³³ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi käyttöoikeussopimusten tekemisestä, KOM(2011) 897 lopullinen – 2011/0437 (COD).

ehdottanut, että hallintoviranomainen ottaa käyttöön tehokkaita ja oikeasuhteisia petostentorjuntatoimenpiteitä, joissa on otettu huomioon todetut riskit³⁴.

4.2.4. Suorat menot

Tehostaakseen suoriin menoihin ja ulkoiseen apuun liittyvien petosten ehkäisemistä, havaitsemista ja tutkintaa komissio on ehdottanut unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevaa vakiolauseketta³⁵ kaikkiin uusiin kauden 2014–2020 monivuotista rahoituskehystä koskeviin ehdotuksiin. Se pyrkii näin yhtenäistämään rahoitusohjelmia.

4.2.5. Tulli

4.2.5.1. Petostentorjuntaan tarkoitettu passitustietojärjestelmä

Tullipetosten torjunnan tehostamiseksi on tärkeää, että kaikki alan toimivaltaiset viranomaiset saavat tiedot kauttakuljetettävien tavaroiden liikkeistä EU:n sisällä. Tätä varten komissio (OLAF) on suunnitellut ja ottanut käyttöön kyseiset tiedot sisältävän keskustietorekisterin, jota kutsutaan petostentorjuntaan tarkoitetuksi passitustietojärjestelmäksi (Anti-Fraud Transit Information System, ATIS). ATIS on ollut 1. syyskuuta 2011 alkaen reaaliaikaisesti komission, jäsenvaltioiden ja EFTA-maiden³⁶ käytettävissä.

4.2.5.2. Keskinäinen hallinnollinen avunanto ja siihen liittyvät petostentorjuntasäännökset kolmansien maiden kanssa

Tullilainsäädännön asianmukaisen soveltamisen varmistamiseksi useat sopimukset, kuten etuuskohtelu kauppaa koskevat sopimukset ja/tai yhteistyösopimukset, muut kuin etuuskohtelusopimukset sekä tullisopimukset sisältävät määräyksiä keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta ja tullilainsäädäntörikkomusten ehkäisemisestä, tutkinnasta ja torjunnasta.

Vuoden 2011 lopussa voimassa oli 43 sopimusta, jotka koskivat kaikkiaan 58:aa maata, ja etuuskohtelu kauppaa koskevia neuvotteluja käytiin Intian, Kanadan, Singaporen, Malesian, Mercosurin alueen, Georgian, Moldovan ja kuuden talouskumppanuussopimusalueen kanssa.

4.2.5.3. Yhteiset tullioperaatiot

EU:n jäsenvaltioiden sekä joidenkin EU:n ulkopuolisten maiden tulliviranomaiset toteuttavat yhteistyössä OLAFin kanssa säännöllisesti kestoaltaan rajattuja yhteisiä tullioperaatioita, joiden tarkoituksena on arkojen tavaroiden salakuljetuksen ja petosten torjunta tietyillä riskialueilla ja/tai tietyillä kauppareiteillä. Komissio (OLAF) käynnistää nämä yhteiset tullioperaatiot ja/tai tarjoaa myös niitä varten tarvittavan tuen.

Huhtikuussa 2011 Unkari ja komissio (OLAF) järjestivät yhteistyössä Europolin kanssa yhteisen Fireblade-nimisen tullioperaation. Kaikkia EU:n jäsenvaltioita ja niiden lisäksi Kroatiaa, Ukrainaa ja Moldovaa pyydettiin osallistumaan operaatioon. Sen ansiosta

---

³⁴ Erityisesti ehdotuksen KOM(2011) 615/14 artiklan c kohta.

³⁵ Katso esimerkiksi ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kuluttajaohjelmasta vuosiksi 2014–2020, KOM(2011) 707 lopullinen, 9.11.2011, ja ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta ”Horisontti 2020” (2014–2020), KOM(2011) 809 lopullinen, 30.11.2011.

³⁶ Sveitsiä lukuun ottamatta.

takavarikoitiin yli 28 000 kappaletta/paria väärennettyjä tekstiilituotteita ja asusteita, joita oltiin kuljettamassa maanteitse EU:n alueelle sen itärajan kautta. Näiden takavarikointien taloudellinen vaikutus on takavarikoitujen tavaroiden markkina-arvon perusteella laskettuna vähintään miljoona euroa. Tähän summaan on vielä lisättävä operaation aikana löydettyjen salakuljetettujen savukkeiden maksamatta jätetyt tullit ja verot, jotka ovat vähintään 1,5 miljoonaa euroa.

Lokakuussa 2011 Puolan tulliviranomaiset käynnistivät tiiviissä yhteistyössä OLAFin kanssa yhteisen Barrel-nimisen tullioperaation. Operaatioon osallistui 24 EU:n jäsenvaltiota sekä Kroatia, Turkki, Norja ja Sveitsi. Tämä oli ensimmäinen rautatieliikennettä koskeva yhteinen tullioperaatio, ja sen kohteena oli tupakkatuotteiden ja synteettisten huumeiden lähtöaineiden salakuljetus EU:n itärajalla. Operaatiossa löydettiin puuta ja rautaa kuljettavista rahtijunista noin 1,2 miljoonaa savuketta, jotka takavarikoitiin. Kyse on vähintään 205 000 euron maksamatta jätetyistä tulleista ja veroista.

4.2.6. *Arvonlisävero*

Komissio antoi julkisen kuulemisen tulosten³⁷ sekä jäsenvaltioiden kanssa käytyjen keskustelujen ja unionin toimielinten ilmaisemien kantojen pohjalta joulukuussa 2011 tiedonannon ”Arvonlisäveron tulevaisuus – kohti yksinkertaisempaa, vakaampaa ja tehokkaampaa sisämarkkinoiden tarpeisiin suunniteltua alv-järjestelmää”³⁸.

Tiedonannossa tarkastellaan uusia tapoja petostentorjunnan parantamiseksi, kuten kolmansien maiden kanssa tehtävän hallinnollisen yhteistyön kehittämistä, uusien petostyyppien torjuntaa koskevaa nopean reagoinnin mekanismeista sekä uusia veronkantojärjestelmiä koskevia selvityksiä.

Komissio myös avustaa jäsenvaltioita teknisissä kysymyksissä ja valmiuksien kehittämisessä, jotta ne voisivat muuttaa verohallintojaan tehokkaammiksi, vaikuttavammiksi ja petosten kannalta aukottomammiksi. Lisäksi komissio on luomassa pysyvää EU:n foorumia, jolla veroviranomaiset, liike-elämän edustajat ja komissio keskustelevat tulevaisuudessa arvonlisäverojärjestelmän hallinnointiin liittyvistä petostentorjuntakysymyksistä.

4.2.7. *Kansainväliset yleissopimukset, välineet ja hallinnollisen yhteistyön mekanismit*

Globalisoituneessa maailmassa petokset ovat yhä useammin kansainvälisiä. Siksi on tärkeää tiivistää kaikkialla maailmassa yhteistyötä niiden maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa, jotka ovat Euroopan unionin ohella EU:n varojen saajia ja/tai antajia.

Tarvitaan vahvaa lainsäädäntöä ja selkeää sitoutumista kumppanimailta, jotta voidaan varmistaa, että ne hoitavat EU:lta saamiaan varoja moitteettomasti ja tekevät yhteistyötä EU:n kanssa petosten ja korruption torjumiseksi. Tällaisen lainsäädäntökehyksen luomiseksi Euroopan komissio on ehdottanut uusiin tai uudelleen neuvoteltaviin kahdenvälisiin sopimuksiin eräitä valvontaa ja petostentorjuntaa koskevia määräyksiä.

---

³⁷ KOM(2010) 695 lopullinen. Julkinen kuuleminen päättyi 31. toukokuuta 2011.

³⁸ KOM(2011) 851 lopullinen.

Vuonna 2011 tällaisia määräyksiä³⁹ ehdotettiin muun muassa edunsaajamaita, kuten Afganistania ja Kazakstania, koskeviin sopimusluonnoksiin ja kolmea itäisen kumppanuuden maata eli Armeniaa, Azerbaidžania ja Georgiaa koskeviin assosiaatiosopimusluonnoksiin. Lisäksi tärkeiden avunantajamaiden kuten Australian osalta ehdotettiin yksinkertaisempia, tietojenvaihtoon painottuvia määräyksiä. Euroopan ulkosuhdehallinto ja Euroopan komissio pyrkivät vuonna 2012 käytävissä neuvotteluissa varmistamaan, että tällaiset määräykset sisällytetään näiden maiden kanssa tehtäviin uusiin sopimuksiin.

Komissio (OLAF) käynnisti vuonna 2011 tärkeän aloitteen yhteistyön ja erityisesti korruptiontorjuntaa koskevan tietojenvaihdon tehostamiseksi kansainvälisten järjestöjen, kuten World Bank Integrity Vice-Presidency -järjestön, kanssa.

4.2.8. Tupakkatuotteiden laittoman kaupan torjunta kansainvälisellä tasolla

Komissio on koordinoinut EU:n kantaa ja edustanut yhdessä neuvoston puheenjohtajan kanssa EU:ta neuvotteluissa Maailman terveysjärjestön (WHO) tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen mukaisesta sopimuspöytäkirjasta tupakkatuotteiden laittoman kaupan torjumiseksi.

Hallitustenvälinen neuvottelu (INB) on kokoontunut viisi kertaa, ja viimeksi kokous (INB5) pidettiin Genevessä 28. maaliskuuta – 4. huhtikuuta 2012. INB5:ssä käytyjen tiiviiden neuvottelujen tuloksena sovittiin luonnoksesta tupakkatuotteiden laittoman kaupan torjumista koskevaksi sopimuspöytäkirjaksi.

Sopimuspöytäkirjaluonnosta on määrä käsitellä ja se on tarkoitus hyväksyä Maailman terveysjärjestön (WHO) tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen (FCTC) osapuolten kokouksessa Soulissa Etelä-Koreassa marraskuussa 2012.

4.3. Petostorjuntaa koskevien ohjelmien täytäntöönpano

4.3.1. Herkules II -ohjelma

Herkules II -ohjelmassa keskityttiin vuonna 2011 edelleen kehittämään rajat ylittävää ja monialaista yhteistyötä, jota jäsenvaltiot ja komissio tekevät torjuakseen ja ehkäistäkseen EU:n taloudellisia etuja koskevia petoksia.

Painopisteinä olivat laittomien tai väärennetyjen tuotteiden, muun muassa savukkeiden ja tupakan, laittoman tuonnin havaitseminen ja ehkäiseminen (5,1 miljoonaa euroa), konferenssit, seminaarit ja koulutus (4,8 miljoonaa euroa) tutkintatarkoituksiin käytettävien ulkopuolisten tietokantojen käyttömaksut (noin 2,9 miljoonaa euroa) ja akateeminen tutkimus (0,7 miljoonaa euroa).

4.3.2. Perikles-ohjelma

Perikles-ohjelma tarjoaa koulutusta ja teknistä apua kansallisille viranomaisille, jotka vastaavat euroseteleiden ja -kolikoiden suojaamisesta petoksilta ja rahanväärennykseltä. Vuonna 2011 komissio (OLAF) osallistui 15 Perikles-toimeen, joihin kuului muun muassa konferensseja, seminaareja ja henkilövaihtoja joko jäsenvaltioiden ja/tai komission (OLAF)

---

³⁹ Nämä määräykset poikkeavat kohdassa 4.2.5.2 mainituista määräyksistä, sillä ne liittyvät EU:n menoihin, kun taas kohdassa 4.2.5.2 tarkoitetut määräykset liittyvät EU:n tuloihin (tullit).

järjestäminä. Perikles-strategiassa keskitytään EU:n jäsenvaltioihin, ja sen tavoitteena on tehostaa alueellista yhteistyötä kriittisillä alueilla. Perikles-ohjelman vuoden 2011 talousarvio oli miljoona euroa, ja se sidottiin kokonaisuudessaan.

4.3.3. *Petostentorjunnan tietojärjestelmä (Anti-Fraud Information System – AFIS)*

Petostentorjunnan tietojärjestelmä (AFIS) kattaa joukon petostentorjuntasovelluksia, joilla pyritään nopeaan ja turvalliseen petoksia koskevaan tiedonvaihtoon toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja EU:n kesken. AFIS-järjestelmää hoitaa komissio (OLAF), ja se käsittää kaksi pääasiallista osa-aluetta, jotka ovat keskinäinen avunanto tulliasioissa (yhteiset tullioperaatiot, sähköpostiturvallisuus, petostentorjuntaan tarkoitettu passitustietojärjestelmä jne.) sekä jäsenvaltioiden ja edunsaajamaiden tekemien sääntöjenvastaisuuksia koskevien ilmoitusten hallinnointi.

AFIS-järjestelmän käyttäjien määrä on lisääntynyt tasaisesti, ja käyttäjiä on nykyään lähes 10 000 jäsenvaltioiden, kumppaneina olevien kolmansien maiden, kansainvälisten järjestöjen, komission yksiköiden ja muiden EU:n toimielinten yli 1 200 toimivaltaisessa yksikössä.

Vuonna 2011 AFIS-järjestelmän toimintamäärärahat olivat 6 miljoonaa euroa, ja ne käytettiin pääasiassa ylläpito-, kehitys- ja tuotantopalveluihin (4,8 miljoonaa euroa), sekä tekniseen tukeen, koulutukseen ja laitteistoihin (1,2 miljoonaa euroa). AFIS-järjestelmän vuoden 2011 talousarvio toteutui täysimääräisesti, ts. määrärahoista sidottiin 99 prosenttia.

4.4. Euroopan parlamentin 6. huhtikuuta 2011 antama päätöslauselma Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta – Petostentorjunta – Vuosikertomus 2009

Euroopan parlamentti antoi 6. huhtikuuta 2011 päätöslauselman⁴⁰ komission vuoden 2009 kertomuksesta. Päätöslauselma sisältää talousarvion kaikkia toimintalohkoja koskevia konkreettisia kehotuksia, huomautuksia ja ehdotuksia. Se on osoitettu komissiolle ja jäsenvaltioille, ja siinä käsitellään monenlaisia kysymyksiä, kuten EU:n varojen saajien julkistamista, kansallisia hallinnointia koskevia ilmoituksia ja julkisia hankintoja. Siinä arvostellaan EU:n varojen takaisinperintätilannetta kaikilla aloilla ja joidenkin jäsenvaltioiden tietyillä aloilla ilmoittamien sääntöjenvastaisuuksien vähäistä määrää.

Euroopan parlamentti oli tyytyväinen sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän käyttöönottoon, ja se pani merkille tietyillä aloilla saavutetun edistyksen, kuten sen, että yleisesti ottaen jäsenvaltiot ilmoittavat maatalouden alan sääntöjenvastaisuuksista nykyisin entistä kurinalaisemmin. Parlamentti pani myös merkille hyvän tuloksen yhteisestä Diabolo II -tullioperaatiosta, jota Euroopan komissio koordinoi OLAFin välityksellä.

Komissio on toimittanut parlamentille seurantakertomuksen, jossa ilmoitetaan konkreettiset toimet, joihin se aikoo päätöslauselman johdosta ryhtyä. Komissio korosti erityisesti, että se oli tehnyt yhteistyössä toteutettavan hallinnoinnin alalla lukuisia yksinkertaistuksia, joilla pyritään vähentämään jäsenvaltioiden työmäärää. Vastineeksi jäsenvaltioiden odotetaan parantavan sääntöjenvastaisuuksia koskevien ilmoitustensa laatua, ajantasaisuutta ja täydellisyyttä.

---

⁴⁰ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2011-0142+0+DOC+XML+V0//FI&language=FI>.

4.5. Petollisen menettelyn torjunnan yhteensovittamista käsittelevä neuvoa-antava komitea (COCOLAF)

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 325 artiklan mukaisesti jäsenvaltiot järjestävät yhdessä komission kanssa toimivaltaisten viranomaistensa kiinteän ja säännöllisen yhteistoiminnan. Tätä yhteistyötä tehdään petollisen menettelyn torjunnan yhteensovittamista käsittelevässä neuvoa-antavassa komiteassa⁴¹.

Komitea kokoontui vuonna 2011 kaksi kertaa⁴². Komitealle tiedotettiin komission petostentorjuntaohjelman toteuttamisen edistymisestä, ja se esitti omat ehdotuksensa. Komitea käsitteli muun muassa petostentorjuntaa koskevan EU:n lainsäädännön tehokasta täytäntöönpanoa ja soveltamista kansallisella tasolla, erityisesti epäiltyjä ja todettuja petoksia ja sääntöjenvastaisuuksia koskevaa vuotuista raportointia ja tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden ja komission välillä sekä riskianalyysia.

Komitea tutki erityisesti keinoja petostentorjuntatoimien tehostamiseen jäsenvaltioissa ja etenkin mahdollisuutta perustaa tätä varten erityinen rakennetoimien COCOLAF-alatyöryhmä. Jäsenvaltiot korostivat näiden kokousten tuomaa lisäarvoa erityisesti parhaiden toimintatapojen vaihdon kannalta.

5. JÄSENVALTIOIDEN TOIMENPITEET PETOSTEN JA MUUN EU:N TALOUDELLISIIN ETUIHIN VAIKUTTAVAN LAITOMAN TOIMINNAN TORJUMISEKSI

5.1. Vastaukset kyselyyn, joka koski EU:n taloudellisiin etuihin vaikuttavien sääntöjenvastaisuuksien ja petosten torjumiseksi koheesipolitiikan alalla tehtyjä tarkastuksia

Komissio ja jäsenvaltiot valitsevat joka vuosi erityisen tärkeän ajankohtaisen (esimerkiksi riskialoja koskevan) aiheen, jota käsitellään seuraavan vuoden petostentorjuntakertomuksessa, komission jäsenvaltioille lähettämään kyselyyn saatujen vastausten perusteella. Keskittyminen yhteen aiheeseen helpottaa tietojen ja parhaiden toimintatapojen vaihtoa jäsenvaltioiden kesken sekä petostentorjuntatoimien valvontaa.

Tämän vuoden erityisaihe liittyy EU:n taloudellisiin etuihin vaikuttavien sääntöjenvastaisuuksien ja petosten torjumiseksi koheesipolitiikan alalla tehtyihin tarkastuksiin⁴³. Aihe kattaa tiedot petostentorjuntatutkimuksista, voimassa olevista lainsäädännöllisistä ja hallinnollisista toimista ja strategioista, petosindikaattorien käytöstä, petostentorjuntatutkimusten yhteydessä takaisin perityistä määristä sekä petostentorjuntatutkimuksiin osoitetusta ja niihin osallistuvasta henkilöstöstä.

Kaikki jäsenvaltiot ilmoittivat toteuttaneensa lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia toimia kaudella 2007–2011. Jäsenvaltioiden näkemyksen mukaan näillä toimilla on pystytty huomattavasti parantamaan petostentorjuntaa koheesipolitiikan alalla ja/tai saatu aikaan riskienhallintajärjestelmään liittyviä parannuksia.

---

⁴¹ COCOLAF perustettiin 23. helmikuuta 1994 tehdyllä komission päätöksellä 94/140/EY, jota on sen jälkeen muutettu 25. helmikuuta 2005 tehdyllä komission päätöksellä, EUVL L 71, 17.3.2005, s. 67–68.

⁴² Vuoden aikana pidettiin yksi täydentävä ad hoc -kokous ja yksi riskianalyysialatyöryhmän kokous.

⁴³ Asiaa koskeva komission yksiköiden valmisteluasiakirja sisältää tarkemman analyysin kansallisista käytänteistä.

Nämä toimet koskevat muun muassa seuraavia osa-alueita: tukikelpoisuussäännöt, tarkastuskäynnit ja paikalla tehdyt tarkastukset, petoksista ja yleisistä sääntöjenvastaisuuksista ilmoittaminen ja kyseisten tapausten käsittely, takaisinperintämenettelyt, ristiintarkistusten tekeminen hankkeiden päällekkäisrahoitustapausten havaitsemiseksi ja eliminoimiseksi, julkiset hankintamenettelyt, seuraamusten käyttöönotto, petosten ja korruption torjuntatoimet, koordinoitielinten perustaminen EU:n taloudellisiin etuihin vaikuttavien petosten torjuntaa varten, henkilöstön osallistuminen koulutukseen ja seminaareihin sekä edunsaajien ja muiden osallisten syytteesenpano petos- ja korruptioepäilytapauksissa.

Vaikuttavuuden ja tehokkuuden osalta voidaan todeta, että lähes kaikki jäsenvaltiot⁴⁴ ilmoittivat käyttävänsä ennakoivaa ja tiukkaa lähestymistapaa, johon kuuluvien ennaltaehkäisevien toimien ansiosta sääntöjenvastaisuuksia havaittiin enemmän ennen maksun suorittamista, minkä vuoksi myös ilmoitettuja sääntöjenvastaisuuksia oli viime kädessä vähemmän. Jotkin jäsenvaltiot⁴⁵ ilmoittivat havaittujen petosepäilytapauksen määrän vähentyneen huomattavasti, tarjouskilpailuissa esiintyvien virheiden vähentyneen ja koko prosessin avoimuuden lisääntyneen. Taloudellisen raportoinnin luotettavuuden osalta voidaan todeta, että useimmat jäsenvaltiot⁴⁶ ilmoittivat hyväksytyjen tukikelpoisten määrien osuuden lisääntyneen.

Sääntöjen noudattamisen osalta voidaan todeta, että jotkin jäsenvaltiot⁴⁷ mainitsivat julkisia hankintoja koskevien komission suuntaviivojen⁴⁸, petosindikaattoreita koskevan komission tiedotteen⁴⁹, julkisia hankintoja koskevien kansallisten sääntöjen, sääntöjenvastaisuuksista ilmoittamista koskevan käsikirjan sekä asetuksen (EY) N:o 1828/2006 27–36 artiklan (sääntöjenvastaisuudet) säännöksiä koskevien suuntaviivojen ennaltaehkäisevän vaikutuksen.

Suurin osa jäsenvaltioista⁵⁰ ilmoitti käyttävänsä kansallisia tai alueellisia strategioita tai toimenpidetyyppejä⁵¹, kuten toimenpiteitä tai suunnitelmia, joilla on tarkoitus ennaltaehkäistä petoksia ja parantaa koheesipolitiikan varojen käyttöön liittyvien petostapausten havaitsemista. Loput jäsenvaltioista⁵² ilmoittivat, että ne olivat tyytyväisiä nykytilanteeseen ja että ne eivät olleet tarkastelujakson aikana ottaneet käyttöön tai suunnitelleet uusia strategioita petosriskin vähentämiseksi.

Useimmat jäsenvaltiot⁵³ ilmoittivat käyttävänsä yleisiä indikaattoreita valvontatoimiensa kohdentamiseen niin, että niiden avulla voidaan edesauttaa petosten havaitsemista ja parantaa petostentorjunnan valvontatoimien tuloksia.

---

⁴⁴ Poikkeuksena Kreikka ja Ranska.

⁴⁵ Bulgaria, Tšekki, Kreikka, Viro, Yhdistynyt kuningaskunta.

⁴⁶ Saksa, Espanja, Irlanti, Italia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Unkari, Alankomaat, Puola, Portugali, Romania, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁴⁷ Bulgaria, Saksa, Viro, Kreikka, Espanja, Liettua, Luxemburg, Unkari, Malta, Alankomaat, Itävalta, Romania, Slovenia, Slovakia, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁴⁸ Suuntaviivat rakennerahastojen tai koheesiorahaston yhteisrahoittamiin menoihin liittyvien rahoitusoikaisujen määräämiseksi julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämisen vuoksi: COCOF 07/0037/03-EN.

⁴⁹ EAKR:n, ESR:n ja koheesiorahaston petosindikaattoreita koskeva tiedote (COCOF 09/0003/00-EN).

⁵⁰ Bulgaria, Tšekki, Viro, Espanja, Ranska, Italia, Kypros, Liettua, Luxemburg, Unkari, Malta, Alankomaat, Itävalta, Portugali, Romania, Slovenia, Slovakia ja Suomi.

⁵¹ Saksa, Kreikka ja Latvia.

⁵² Alankomaat ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁵³ Bulgaria, Tšekki, Saksa, Viro, Kreikka, Espanja, Irlanti, Unkari, Malta, Puola, Romania, Slovenia, Slovakia ja Yhdistynyt kuningaskunta.

Kaikki jäsenvaltiot raportoivat tehdyistä petostentorjuntatutkimuksista ja päätetyistä rikosoikeudellisista menettelyistä, jotka liittyivät ohjelmakausina 2000–2006 ja 2007–2013 rahoitettuihin koheesiopolitiikan alan hankkeisiin. EU:n asetusten mukaiset pakolliset tarkastuskäynnit tehdään joissakin jäsenvaltioissa hallinnollisten petostentorjuntatutkimusten yhteydessä. Osa jäsenvaltioista etsii mahdollisia petoksia tekemällä tarkastuskäyntejä, maksuhakemusten tarkastuksia, hankintoja koskevia ennakkotarkastuksia sekä järjestelmätarkastusten otantatarkastuksia ja hyödyntämällä aikaisempia kokemuksiaan. Jos on aihetta epäillä petosta, tehdään lisätarkastuksia ja tarvittaessa asiasta ilmoitetaan lainvalvontaviranomaisille.

Kaikki jäsenvaltiot katsovat, että petosten havaitsemistarve on otettu riittävällä tavalla huomioon niiden varainhoidon valvonnassa.

Osalla suurista jäsenvaltioista⁵⁴ ilmoitettujen käynnissä olevien rikostutkimusten määrä oli hyvin vähäinen. Eräät jäsenvaltiot⁵⁵ toimittivat tärkeitä tietoja tehdyistä petostentorjuntatutkimuksista ja päätetyistä rikosoikeudellisista menettelyistä, kun taas osa jäsenvaltioista⁵⁶ ei toimittanut lainkaan tietoja päätetyistä rikosoikeudellisista menettelyistä ja niihin liittyvistä tuomioistuimen päätöksistä. Niiden tietojen perusteella, joita jäsenvaltiot ovat antaneet ohjelmakausia 2000–2006 ja 2007–2013 koskevien petostentorjuntatutkimusten yhteydessä takaisin perityistä määristä, voidaan todeta, että takaisinperintää koskevaa raportointia voidaan pitää vähintäänkin harhaanjohtavana ja että sitä on parannettava. Sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän puitteissa ilmoitettujen ja tässä kyselyssä ilmoitettujen määrien välillä ei itse asiassa voitu havaita yhteyttä. Kaksi jäsenvaltiota⁵⁷ ilmoitti suuria määriä, ja vain kolmasosa⁵⁸ jäsenvaltioista ilmoitti, että petostentorjuntatutkimusten perusteella oli peritty takaisin yli miljoona euroa. Toinen kolmasosa⁵⁹ jäsenvaltioista ilmoitti kyselyssä pieniä määriä, ja jotkin jäsenvaltiot⁶⁰ eivät ilmoittaneet määriä lainkaan, tai ne ilmoittivat, ettei kysymys ollut sovellettavissa niihin.

Jäsenvaltioiden kyselyyn antamista vastauksista ilmenee, että koheesiopolitiikan alan petosten ennaltaehkäisyyn tähtäävä varainhoidon valvonta ja riskienhallintajärjestelmä ovat parantuneet. Parannuksiin sisältyy säännöksiä ja suuntaviivoja, kansallisia ja alueellisia strategioita, riski-indikaattorien käyttöä, hallinnollisia menettelyjä sekä kansallisten viranomaisten yhteistyötä.

Sitä vastoin edistystä tarvitaan petostentorjuntaa koskevien hallinnollisten tutkimusten ja rikostutkimusten tulosten seurannassa ja kyseessä olevien määrien takaisinperinnässä⁶¹.

Lisäksi on selvää, että komissio ja jäsenvaltiot tarvitsevat parempia petostilastoja voidakseen keskittää toimensa aloille, joilla riskit ovat keskimääräistä suuremmat. Komissio aikoo sen vuoksi kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota tätä osa-aluetta koskevaan raportointiin.

---

⁵⁴ Saksa, Ranska ja Espanja.

⁵⁵ Bulgaria, Tšekki, Viro, Unkari, Puola, Portugali, Slovakia ja Ruotsi.

⁵⁶ Saksa, Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, Liettua, Luxemburg, Unkari, Itävalta ja Romania.

⁵⁷ Italia ja Portugali.

⁵⁸ Bulgaria, Viro, Espanja, Italia, Latvia, Liettua, Portugali, Slovakia, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁵⁹ Belgia, Tšekki, Irlanti ja Romania.

⁶⁰ Saksa, Kreikka, Ranska, Unkari, Malta, Itävalta, Ruotsi ja Slovenia.

⁶¹ Ks. tämän kertomuksen liitteenä olevan asiaa koskevan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan taulukot 1 ja 2 (s. 9–11), joissa on tiivistelmä jäsenvaltioiden ilmoittamista tiedoista.

Jäsenvaltioita kehoitetaan seuraamaan rikostutkintojen tuloksia ja parantamaan petostilastojaan.

5.2. Vuoden 2010 suositusten täytäntöönpano

Unionin taloudellisten etujen suojelemista koskevassa vuoden 2010 kertomuksessa komissio antoi jäsenvaltioille suosituksia, jotka koskevat erityisesti ilmoitettuja petos- ja sääntöjenvastaisuustapauksia, sääntöjenvastaisten määrien takaisinperintää ja poissulkemista koskevan keskustietokannan (CED) käyttöä varainhoitoasetuksen 95 artiklan mukaisesti.

Komissio on vuotta 2011 koskevan raportoinnin yhteydessä valvonut, miten jäsenvaltiot ovat noudattaneet näitä suosituksia. Joitakin pieniä parannuksia on havaittu erityisesti sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmän täytäntöönpanossa. Järjestelmän täytäntöönpano on enää kesken vain yhdessä jäsenvaltiossa⁶². Maatalousalaa koskevien raportointivelvoitteiden⁶³ täyttämässä on asianomaisissa jäsenvaltioissa edistytty jonkin verran, erityisesti siltä osin kuin on kyse sääntöjenvastaisuuksista (joko petoksia tai muita sääntöjenvastaisuuksia) tehneiden henkilötiedoista ja sääntöjen noudattamisasteesta, mutta suurten jäsenvaltioiden ilmoittamien petosepäilyjen vähäisen määrän perusteella parantamisen varaa on edelleen.

Tulojen osalta useimmat jäsenvaltiot vahvistivat, että niiden voimassa olevilla kansallisilla strategioilla varmistetaan koko tullialan riskien jatkuva arviointi ja että mahdollisten petosten torjumiseksi toteutetaan tarvittavat ennakoivat ja ennaltaehkäisevät toimet.

Poissulkemista koskevan tietokannan (CED)⁶⁴ perustamista koskevan suosituksen osalta voidaan todeta, että muutamat jäsenvaltiot⁶⁵ käyttävät jo tietokantaa ja ovat toimittaneet väliraportin, kun taas toiset ovat toteuttaneet valmisteluja tietokannan käyttöön ottamiseksi nimeämällä yhteyspisteen tai harkitsevat tietokannan käyttöönottoa seuraavalla ohjelmakaudella⁶⁶. Komissiolle ei tähän mennessä ole ilmoitettu yhtään tähän liittyvää tapausta.

6. PÄÄTELMÄT

Tämä kertomus osoittaa, että komissio ja jäsenvaltiot ovat vuonna 2011 edistyneet sellaisten poliittisten aloitteiden toteuttamisessa, joilla parannetaan EU:n taloudellisten etujen suojaa. Näiden toimenpiteiden täysimääräinen täytäntöönpano vaatii tiivistä yhteistyötä EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden välillä. Komissio jatkaa tämän yhteistyön seurantaa.

Vuotta 2011 koskevien sääntöjenvastaisuuksien analyysi osoittaa, että ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä on vähentynyt ja että aiheettomasti maksettujen EU:n varojen takaisinperinnän tulokset ovat parantuneet. Vähentyminen oli odotettavissa, kun otetaan

⁶² Ranska.

⁶³ Jäsenvaltioiden täydelliset vastaukset suosituksiin sisältyvät kolmanteen tähän kertomukseen liittyvään komission yksiköiden valmisteluasiakirjaan.

⁶⁴ Varainhoitoasetuksen 95 artiklan mukainen tietokanta ehdokkaista ja tarjoajista, jotka ovat kyseisessä asetuksessa tarkoitetuissa hankintamenettelyistä poissulkemista edellyttävissä tilanteissa.

⁶⁵ Bulgaria, Tšekki, Malta, Itävalta ja Puola.

⁶⁶ Ks. tämän kertomuksen liitteenä olevan asiaa koskevan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan sivulla 6 oleva taulukko, jossa esitetään yhteenveto kaikkien jäsenvaltioiden tilanteesta.

huomioon edellisvuosina tapahtunut ilmoitusten määrän kasvu, joka oli myös itsessään seurausta valvonnan ja välineiden parantumisesta.

Analyysi osoittaa myös, että talousarvion kaikilla toimintalohkoilla tarvitaan yhä toimia, jotta edistystä voidaan ylläpitää ja jotta voidaan puuttua niihin mahdollisiin kielteisiin vaikutuksiin, joita nykyisellä taluskriisillä voi olla EU:n talousarvioon kohdistuvien petosten lisääntymiseen. Näin ollen komissio suosittaa, että kaikki jäsenvaltiot ottavat käyttöön riittävät petostentorjuntatoimet, joiden tavoitteena on sekä petosten torjunta että havaitseminen. Erityisesti tämä koskee petostentorjuntatoimia, joiden osalta tämäntyyppiset tulokset näyttävät puuttuvan tai olevan riittämättömiä.

Saaduista tiedoista käy myös selvästi ilmi se, että edistystä tarvitaan vielä etenkin takaisinperinnän alalla, jolla menettelyt kestävät edelleen suhteellisen kauan.